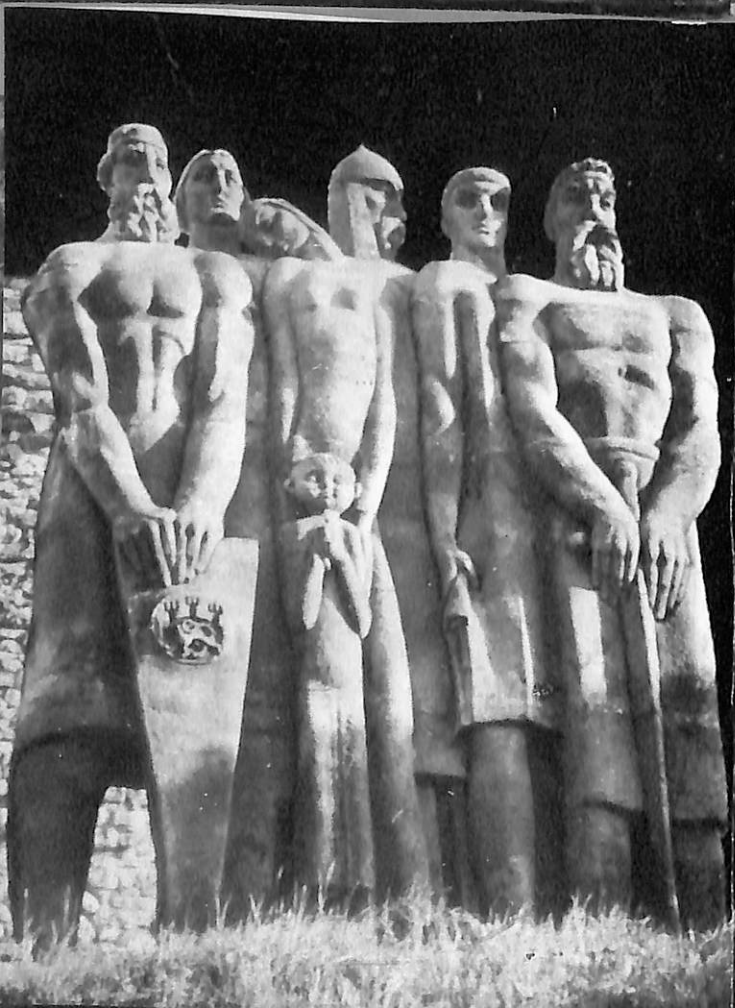

Б. ВОЗНИЦЬКИЙ
ОЛЕСЬКИЙ ЗАМОК
ОЛЕССКИЙ ЗАМОК

ZAMEK W OLESKU
OLESKY CASTLE

ВИДАВНИЦТВО «КАМЕНЯР»
ЛЬВІВ — 1977

Одеський замок — визначна пам'ятка архітектури XIV—XVII ст. У реставрованому приміщенні відкрито музей-заповідник X—XVIII століть «Одеський замок» — відділ Львівської картинної галереї. Авторство експозиції музею належить директорові Львівської картинної галереї мистецтвознавцеві Возницькому Б. Г. Матеріали первісного суспільства та давньої Русі підготував і опрацював доктор історичних наук Сवेशніков І. К., XV—XVIII ст. — кандидат мистецтвознавства Овсійчук В. А.

Реставрація експонатів проведена групою реставраторів галереї Возницькою Л. Б., Волковою Л. П., Ганачівським Д. М., Кормаковим Є. В., Мокрієм В. П., Поповичем Ю. С. під керівництвом реставратора першої категорії Овсійчука В. А.

Фотонарис знайомить читача з відродженою пам'яткою та художніми цінностями, більшість з яких демонструється вперше.

Пам'ятки архітектури називають кам'яними сторінками історії. І справді: кожна пам'ятка може багато розповісти дослідникові про час її створення, про естетичні смаки її творців.

Такою цінною пам'яткою є і Олеський замок, розташований неподалік селища Олеська на 72-му кілометрі від Львова по Київському шосе.

Перша згадка про замок в історичних джерелах припадає на 1327 рік. Уже тоді на стрімкому пагорбі, оточеному з усіх боків болотами, трясовиною, височіла фортеця, стіни якої сягали десятиметрової висоти і були 2,5 метра завтовшки. Неважко здогадатися, що збудовано замок раніше.

Одна з найсильніших феодальних європейських держав — Київська Русь у першій половині XII століття розпалася на удільні князівства. Цим скористалися монголо-татари. У 1241 році їх загопи дійшли аж до західних рубежів Галицько-Волинського князівства. Вони знищили Пліснеськ, що знаходився за 10 км від Олеська. Імовірно, саме тоді втікачі з Пліснеська заклали на пагорбі серед важкопрохідних боліт городище, на місці якого згодом виникла давньо-

руська фортеця. Дослідники вважають, що збудував замок нащадок Данила Галицького, один із синів галицько-волинського князя Юрія Львовича — Андрій чи Лев.

У другій половині XIV століття землі Галицького князівства загарбала феодальна Польща, а Волині — Литва. Олеський замок, що стояв на межі Волині і Галичини, опинився на кордоні між Литвою та Польщею, і обидві ці держави претендували на нього.

На західноукраїнських землях після загарбання їх польськими феодалами зберігався суспільно-політичний устрій, сформований ще в період Київської Русі. Олеський замок відігравав тоді важливу роль у боротьбі народу проти поневолювачів. У 1431 році цю боротьбу очолив олеський староста Івашко Преслужич. Під його керівництвом мешканці Олеська та навколишніх сіл здобули чимало перемог над польськими королівськими загонами. Та сили були нерівними, і наприкінці 1432 року військо польського короля Ягайла оволоділо олеською твердинею.

У другій половині XV століття Олеський замок втратив значення оборонної споруди і перетворився на резиденцію магнатських

родів. Він стає оплотом поневолення та нещадного гноблення місцевого населення.

У 1442 і 1453 роках, спустошуючи все на своєму шляху, по західноукраїнських землях пройшли ординські загони. У 1512 році жителі всіх сіл, розташованих поблизу замку, знову зібралися за фортечними мурами для оборони від татар, але замок облоги не витримав. Через сім років татари знову появилися під мурами відбудованої фортеці.

У XVI столітті замком володіє родина магнатів Данилівичів, останній з яких — воевода земель руських Іван Данилович — був помітною для свого часу фігурою. Він розгорнув будівництво в самому замку і поза ним. При ньому замок набув характеру житлової споруди з ознаками італійського Відродження. Був звушений дитинець, вистроєно новий корпус. Замок став майже таким, яким ми бачимо його тепер. Тоді ж Іван Данилович заклав містечко Сасів, а в Олеську збудував школу і лікарню. Це в нього на службі в Олеську перебував Михайло Хмель — батько Богдана Хмельницького.

У 1648 році під час визвольного походу Богдана Хмельницького в Галичину місто Олеськ та замок здобули козаки. Пізніше Олеський замок перейшов до рук польського короля Яна III Собеського, який перетворив його в одну з своїх резиденцій. Тут було зібрано велику кількість матеріальних і художніх цінностей.

Згодом замок був куплений Станіславом Жевуським, син якого — воевода волинський Северин — щедро прикрасив інтер'єр, замовив у французького скульптора Леблана паркові скульптури. З того часу зберігся найстаріший рисунок замку, зроблений інженером Мюнтцем у 1781 році. Цей цікавий документ засвідчує той факт, що споруда зазнала багатьох перебудов.

Кінець XVIII та XIX століття — період руйнування і занепаду замку. Дві світові війни довершили цю згубну справу, і замок перетворився на руїну.

Трудовий народ західноукраїнських земель, що у вікопомному Вересні 1939 року став законним господарем своєї землі, гідно розпорядився її історичними цінностями. Не дав він безслідно загинути і цьому свідкові давнини.

Львівський обласний відділ у справах будівництва та архітектури силами міжобласної науково-реставраційної майстерні провів у замку реставраційні роботи. Тепер тут музей-заповідник X—XVIII століть «Одеський замок» — відділ Львівської картинної галереї, експозиція якого відтворює атмосферу культурно-мистецького життя минулих століть.

У музеї зібрано близько п'ятисот творів живопису, скульптури, прикладного мистецтва X—XVIII століть, які представляють складний період у розвитку мистецтва західноукраїнських земель. Більшість експонатів виставлено вперше. Частина з них датована й підписана — це результат довгих пошуків і досліджень. Деякі роботи ще чекають своїх дослідників.

Найдавніше мистецтво представлено археологічними знахідками. Це керамічний посуд, антропоморфні і зооморфні фігурки, кістяні жезли (знайдені при розкопках у селі Молодове), фрагменти «золотих скарбів» (зокрема скарбу з села Михалкова), предмети бронзово-ливарного виробництва.

Первісне мистецтво стало ґрунтом для розвитку художньої творчості слов'янських

племен, про що свідчить так званий Збруцький ідол — видатна пам'ятка старовинної язичницької культури слов'ян, та предмети прикладного мистецтва, знайдені археологами при розкопках давньоруських міст Галича, Пліснеська і Звенигорода. Залишки оздоб монументальних будівель — різьблені архітектурні фрагменти, орнаментовані керамічні плитки з літописних Галича і Пліснеська — свідчать про художній смак і хист невідомих давньоруських майстрів.

Усі пам'ятки культури первісного суспільства та галицько-волинських земель X—XIII століть розміщені у двох перших залах музею.

Значне місце в експозиції займають зразки образотворчого мистецтва XIV—XVIII століть. Вони у хронологічній послідовності відтворюють процес становлення і розвитку мистецтва на західноукраїнських землях.

Один зал відведено живопису XV—XVI століть. Тут зібрані в основному твори іконопису, в яких талановиті майстри, відступаючи від суворих канонів церковного живопису, намагалися передати народний ідеал духовної краси, а в тематиці, хоч і опосередковано, відображали процеси су-

спільного життя. Усе це робить зібрані в музеї ікони живими свідками часу, історичними творами («Богоматір-Елеуса», «П'ятниця», «Спас нерукотворний», «Юрій-Змієборець», «Страшний суд» та ін.).

Поширення гуманістичних ідей, що знаменували розквіт Відродження в Західній Європі, стало поштовхом для формування реалістичних тенденцій у мистецтві. Найяскравіше проявилися ці тенденції у становленні портретного живопису, що вже у XVI—XVII столітті бурхливо розвивався і мав великі досягнення. У жанрі портрета втілювався новий погляд на людину — звільнення її з тенет принизливого релігійно-містичного трактування, піднесення її значущості в суспільстві (Ф. Сенькович «Портрет Івана Даниловича», невід. художник поч. XVII ст. «Портрет Яна Барановського»).

Передача індивідуальної неповторності людини, розкриття її внутрішнього світу стають основними вимогами жанру (В. Петранович «Портрет Ференца Ракочі II та Ілони Зрінї», О. Білявський «Портрет Домініка та Схоластики Нікоровичів»). Недавні ж поряд з портретами, що утверджують позитивний образ, наділений високими

морально-етичними якостями, бачимо портрети із сатиричним загостренням, що межує із гротеском (невід. художник XVIII ст. «Портрет Анни Потоцької»).

У жанрі портрета з особливою силою виявилось прагнення до демократизації, усвідомлення місця простої людини в суспільному розвитку. Особливо відчувається це в двох портретах, написаних у першій половині XVIII століття. На одному з них зображений селянин з палицею, на другому — сільський знахар. Цінні вони вже тим, що це перші на Україні високохудожні портрети селян, написані з натури.

Три зали в експозиції займають портрети. Завдяки зусиллям дослідників і реставраторів ми бачимо твори мистецтва в усьому блиску їх первісної краси. Майже чотирьохсотрічний розвиток львівського портрета яскраво відобразив складність історичного процесу на західноукраїнських землях.

Вплив реалістичного портрета позначився і на традиційному живописі. В іконах XVII століття з'являються побутові мотиви, реальне середовище і ужиткові речі, конкретні особи у тогочасному вбранні. У техніці малювання на зміну «висвітленню по

санкирю» з'являється вільне світлотіньове моделювання фарбою (роботи Федора Сеньковича).

Все значніше місце в іконі посідає пейзаж (білокамінський майстер XVII ст. «Втеча в Єгипет», вітвар 1689 р.).

Виділяються в експозиції три натюрморти початку XVIII століття роботи львівських майстрів.

Не менш повно представлена в експозиції і скульптура, зразки якої розміщені за тим же історико-хронологічним принципом, за яким побудована вся експозиція. З появою круглої скульптури все глибше усвідомлюється необхідність освоєння чуттєвої форми, а з нею посилюється прагнення до відтворення повноти реальної природи.

Гуманізм Ренесансу виявився навіть і в новому вирішенні надгробків, в якому образ людини набирав реальних рис і суспільної вартості. Таким зразком в експозиції є алебастровий надгробок Анни Синявської (1574 р.).

Хоча пластика XVII століття і не мала самостійного призначення, підпорядковуючись архітектоніці споруд, усе ж вона прагнула до створення глибокого за внутрішнім

змістом мистецького образу, часом ідеалізованого (невід. майстер поч. XVII ст. «Юнак з мандоліною», Й. Пфістер «Єлизавета»).

Скульптура XVII століття стала основою, на якій розквітла пластика XVIII століття і зайняла почесне місце в мистецтві. Барочна експресія, надмірна патетика, драматизована напруга образів найповніше характеризують стильові ознаки львівської тогочасної скульптури.

У творах скульпторів Матвія Полейовського та Пінзеля відбилися складні суспільні події, а людський образ набрав рис трагічної роздвоєності, що походила від усвідомлення людиною могутності своєї сили і водночас безсилля перед величчю стихії та складністю суспільних стосунків (Пінзель «Самсон, що роздирає пашу лева», «Жертвоприношення Авраама»).

Від залу до залу розгортається експозиція, неначебто відкриваються сувої літопису. Кожен зал — також музейний експонат. Інтер'єр — меблі, світильники, шпалери — характерний для XVI, XVII, XVIII століть. Реставровано ліпні прикраси, каміни, дбайливо законсервовано залишки стюкової мозаїки та настінного живопису XVIII століття.

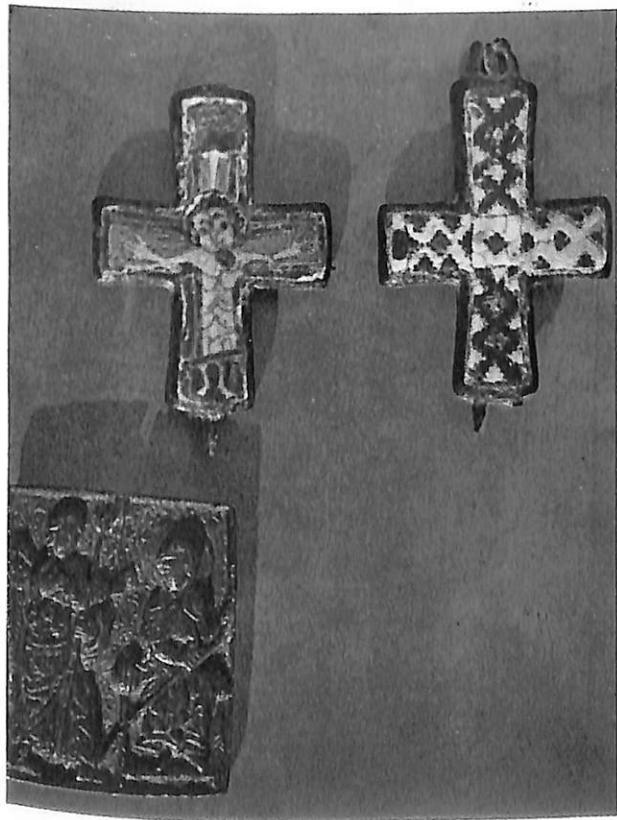
Музей-заповідник займає також велику територію навколо замку, де відновлено паркові масиви, систему водоймищ, паркові споруди і скульптуру.

Одеський замок — пам'ятка давньоруської культури, з якої виростала культура трьох братніх народів — російського, українського, білоруського. Зібрані в ньому матеріальні та духовні цінності сприяють збереженню, науковому дослідженню та популяризації культурних надбань народу.

6

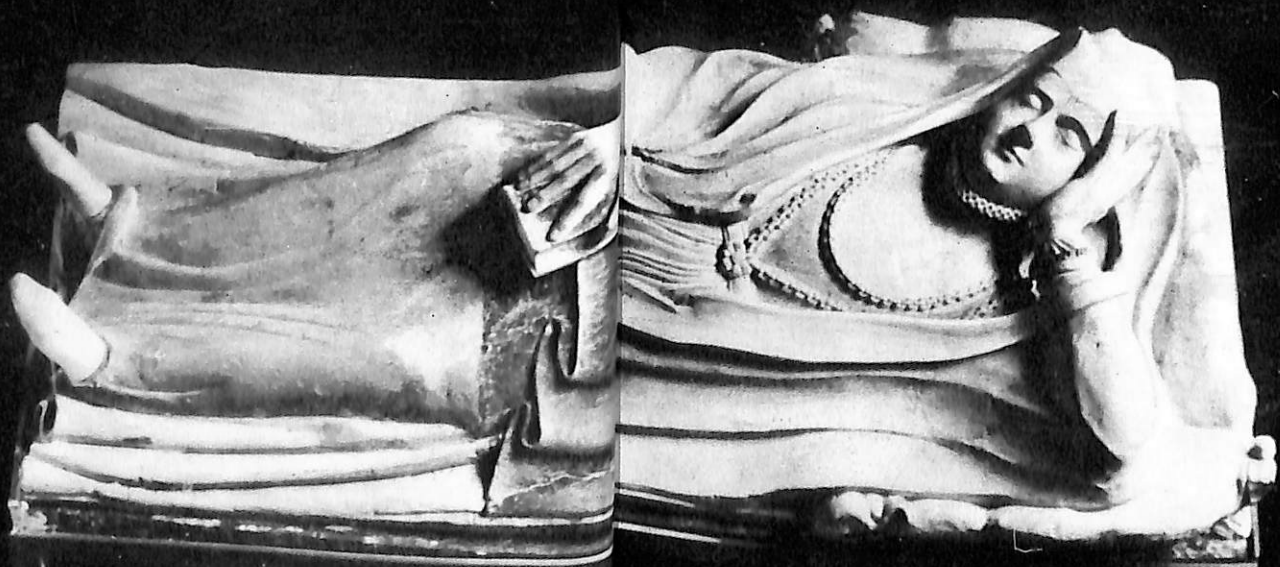

7

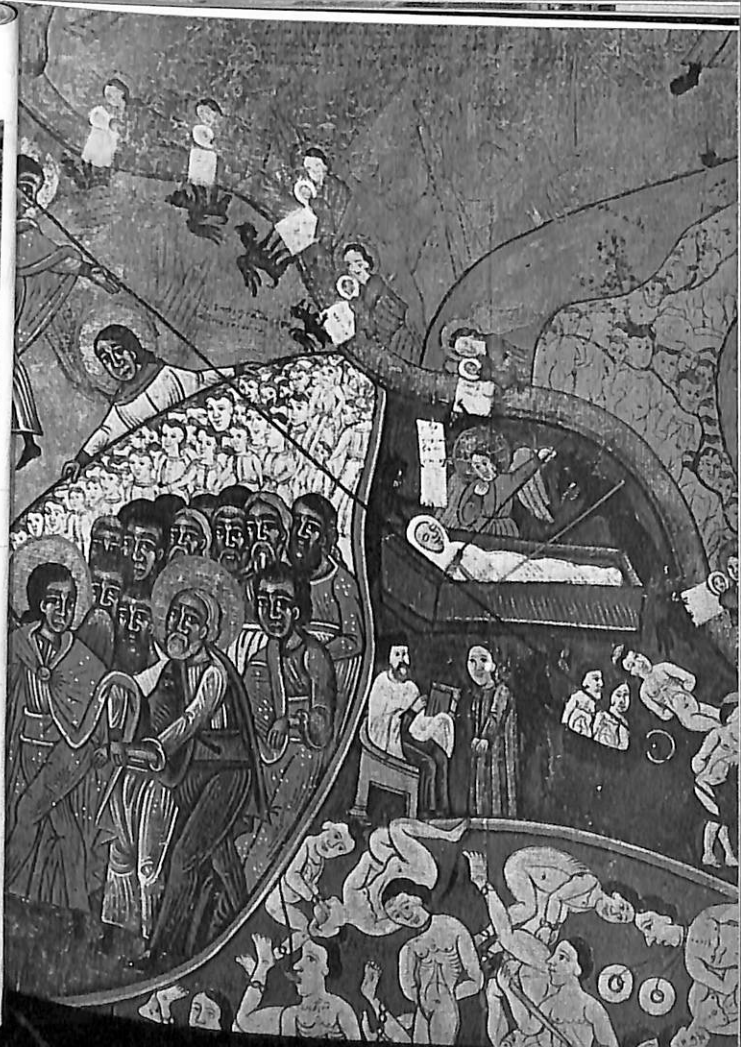
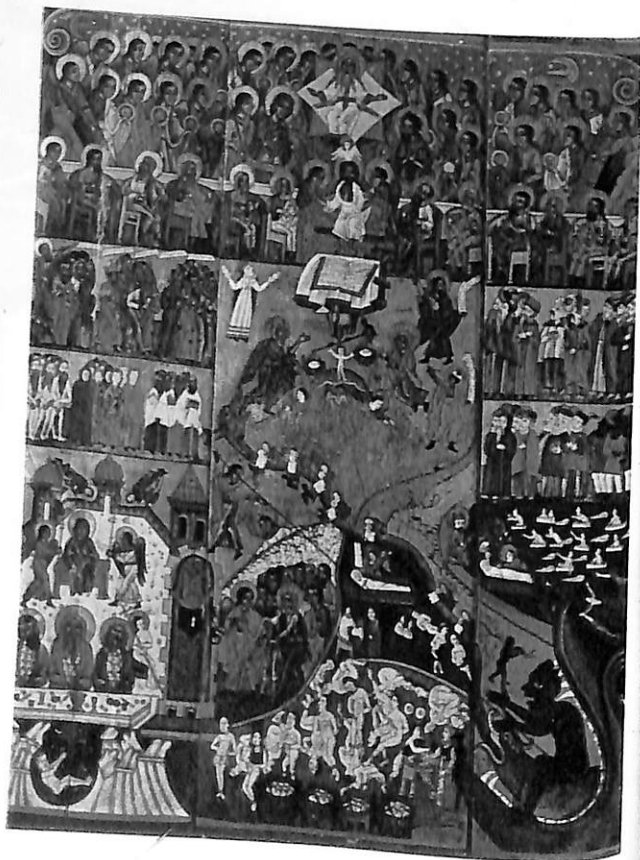
8→

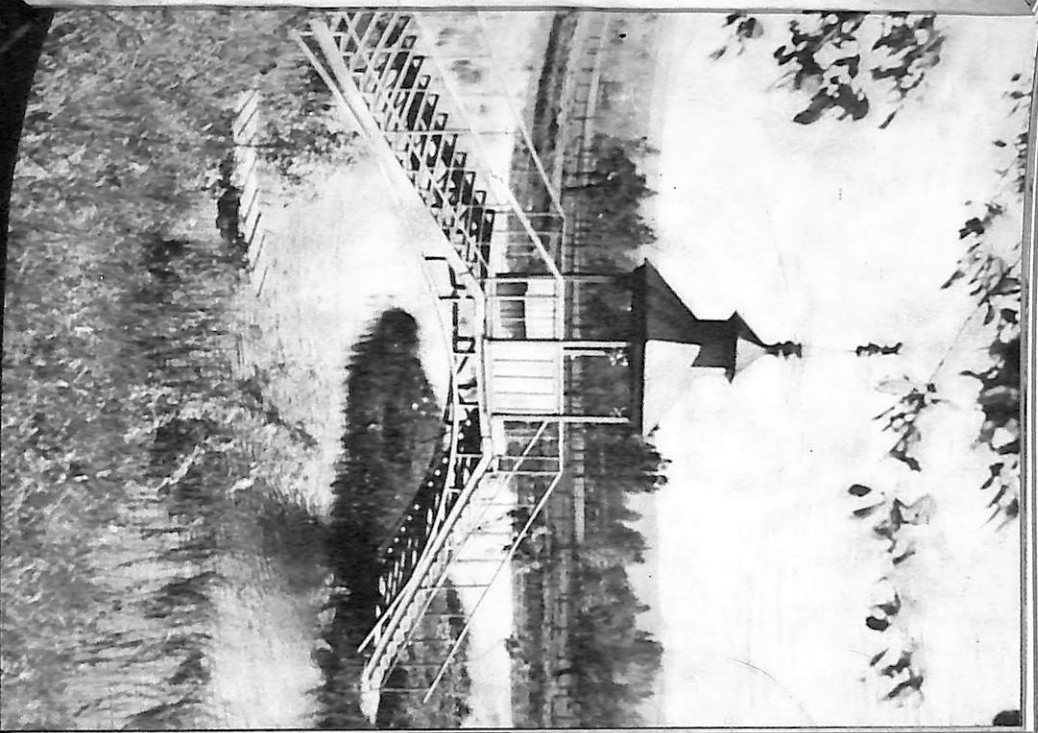
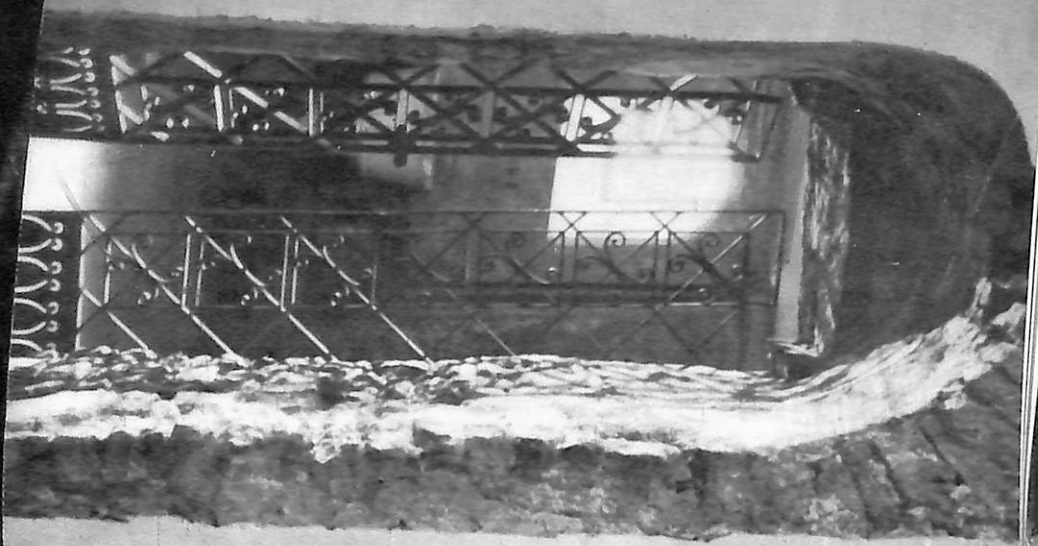
←13, 14, 15

16

17

18, 19→

Олесский замок — выдающийся памятник архитектуры XIV—XVII ст. В реставрированном сооружении создан музей-заповедник X—XVIII ст. «Олесский замок» — отдел Львовской картинной галереи. Авторство экспозиции принадлежит директору Львовской картинной галереи искусствоведу Возницкому Б. Г. Материалы первобытного общества и древней Руси подготовил и обработал доктор исторических наук Свешников И. К., XV—XVIII ст. — кандидат искусствоведения Овсийчук В. А.

Реставрация экспонатов проведена группой реставраторов галереи Возницкой Л. Б., Волковой Л. П., Ганачивским Д. М., Кормаковым Е. В., Мокрием В. П., Поповичем Ю. С. под руководством реставратора первой категории Овсийчука В. А.

Фотоочерк знакомит читателей с возрожденным памятником и художественными ценностями, большинство которых экспонируется впервые.

Памятники архитектуры называют каменными страницами истории. И действительно: каждый памятник может очень много рассказать исследователю о времени его создания, об эстетических вкусах его создателей.

Таким памятником является и Олесский замок, расположенный неподалеку от поселка Олеско на 72-м километре от Львова по Киевскому шоссе.

Первое упоминание о замке в исторических документах относится к 1327 году. Уже тогда на крутом холме, окруженном со всех сторон непроходимыми болотами, возвышалась крепость, стены которой достигали десятиметровой высоты и были 2,5 м толщины. Нетрудно догадаться, что построен он несколько раньше.

Одно из самых сильных феодальных европейских государств — Киевская Русь во второй половине XII столетия распалась на удельные княжества. Этим воспользовались монголо-татары. В 1241 году их отряды дошли к западным границам Галицко-Волынского княжества. Они уничтожили Плисснек, находящийся в 10 км от Олеска. Вероятно, именно тогда беглецы из Плиссне-

ска заложили в труднодоступном месте на холме городище, со временем превратившееся в древнерусскую крепость. Исследователи считают, что построил замок потомок Данила Галицкого, один из сыновей галицко-волынского князя Юрия Львовича — Андрей или Лев.

Во второй половине XIV столетия Галицкое княжество захватила феодальная Польша, а Волынь — Литва. Олесский замок, стоящий между Волынью и Галицией, очутился на границе между Литвой и Польшей, и оба эти государства претендовали на него.

На западноукраинских землях после захвата их польскими феодалами сохранялся общественно-политический строй, сформированный еще в период Киевской Руси. Олесский замок играл тогда важную роль в борьбе народа против угнетателей. В 1431 году эту борьбу возглавил олесский староста Ивашко Преслужич. Под его руководством жители Олеска и близлежащих сел одержали немало побед над польскими королевскими отрядами. Но силы были неравные, и в конце 1432 года войско польского короля Ягайла овладело олесской твердыней.

Во второй половине XV столетия Олесский замок утратил значение оборонительного сооружения и превратился в резиденцию магнатских родов. Он становится оплотом порабощения и жестокого угнетения местного населения.

В 1442 и 1453 годах, опустошая все на своем пути, по западноукраинским землям прошли ордынские отряды. В 1512 году жители сел, расположенных неподалеку от замка, снова собрались в крепостных стенах, чтобы защищаться от татар, но замок осады не выдержал. Через семь лет татары снова появились под стенами едва отстроившейся крепости.

В XVI столетии замком владел род магнатов Даниловичей, последний из которых — воевода земель русских Иван Данилович был заметной в свое время фигурой. Он развернул строительство в самом замке и за его пределами. При нем замок приобрел характер жилого сооружения с чертами, характерными для градостроительства эпохи итальянского Возрождения. Был сужен детинец, выросли этажи, с севера надстроена башня, сооружен новый корпус. Замок стал почти таким, каким мы видим

его теперь. Тогда же Иван Данилович заложил городок Сасов, а в Олеско построил школу и больницу. Это у него на службе в Олеско находился Михаил Хмель — отец Богдана Хмельницкого.

В 1648 году во время освободительного похода Богдана Хмельницкого в Галицию городом Олеском и замком овладели казаки. Позже Олесский замок перешел к польскому королю Яну III Собескому, который превратил его в одну из своих резиденций. Здесь было собрано большое количество материальных и художественных ценностей.

Со временем замок купил Станислав Жевуский, сын которого Северин — воевода волынский — щедро украсил интерьер, заказал у французского скульптора Леблана парковые скульптуры. С того времени сохранился рисунок замка, сделанный инженером Мюнтцем в 1781 году.

Конец XVIII и XIX столетие — период разрушения и упадка замка. Две мировые войны завершили это пагубное дело, и замок превратился в развалину.

Трудовой народ западноукраинских земель, в незабываемом Сентябре 1939 года ставший законным хозяином своей земли,

достойно распорядился и историческими ценностями. Не дал он бесследно погибнуть и этому свидетелю древности.

Львовский областной отдел по делам строительства и архитектуры силами межобластной научно-реставрационной мастерской провел в замке реставрационные работы. Теперь здесь музей-заповедник X—XVIII столетий «Олесский замок» — отдел Львовской картинной галереи, экспозиция которого отображает атмосферу культурно-художественной жизни прошедших столетий.

В музее собрано около пятисот произведений живописи, скульптуры, прикладного искусства X—XVIII столетий, которые представляют сложный период в развитии искусства западноукраинских земель. Большинство экспонатов выставляется впервые. Часть из них датирована и подписана — это результат длительных поисков и исследований. Некоторые работы еще скрывают в себе тайны — ждут своих исследователей.

Древнейшее искусство представлено археологическими находками. Это керамическая посуда, антропоморфные и зооморфные фигурки, костяные жезлы (найлены при рас-

копках в селе Молодово), фрагменты «золотых кладов» (в частности клада из села Михалково), предметы бронзово-литейного производства.

Древнее искусство стало почвой для развития художественного творчества славянских племен. Это подтверждают так называемый Збручский идол — выдающийся памятник древней языческой культуры славян, и предметы прикладного искусства, найденные археологами при раскопках древнерусских городов Галича, Плиснеска и Звенигорода. Остатки украшений монументальных зданий — резные архитектурные фрагменты, покрытые орнаментом, керамические плитки из летописных Галича и Плиснеска — свидетельствуют о высоком художественном вкусе и талантливости неизвестных древнерусских мастеров.

Все памятники культуры первобытного общества и галицко-волинских земель X—XIII столетий размещены в двух первых залах музея.

Значительное место в экспозиции занимают образцы изобразительного искусства XIV—XVIII столетий. Они в хронологической последовательности воспроизводят

процесс становления и развития искусства на западноукраинских землях.

Один зал отведен для живописи XV—XVI столетий. Здесь собраны в основном произведения иконописи, в которых талантливые мастера в рамках строгих канонов церковной живописи старались передать народный идеал духовной красоты, а в тематике, хоть и опосредствованно, отображали процессы общественной жизни. Все это делает собранные в музее иконы живыми свидетелями времени, историческими произведениями («Богоматерь-Элеуса», «Пятница», «Спас нерукотворный», «Юрий-Змееборец», «Страшный суд» и др.).

Распространение гуманистических идей, знаменовавших расцвет Возрождения в Западной Европе, стало толчком для формирования реалистических тенденций в искусстве. Наиболее ярко проявились эти тенденции в становлении портретной живописи, которая уже в XVI—XVII столетиях бурно развивалась и имела большие достижения. В жанре портрета воплотился новый взгляд на человека — освобождение его из пут уничительного религиозно-мистического трактования, возвышение его значения в общест-

ве (Ф. Сенькович «Портрет Ивана Даниловича», неизвестный художник начала XVII ст. «Портрет Яна Барановского»).

Передача индивидуальной неповторимости человека, раскрытие его внутреннего мира стают основными требованиями жанра (В. Петранович «Портрет Ференца Ракочи II и Илоны Зриньи», Остап Билявский «Портрет Доминика и Схоластики Никоровичей»). Недаром рядом с портретами, утверждающими положительный образ, наделенный высокими морально-этическими качествами, портреты с сатирической заостренностью, граничащей с гротеском (неизвестный художник XVIII ст. «Портрет Анны Потоцкой»).

В жанре портрета с особой силой проявилось стремление к демократизации, осознание места простого человека в общественном развитии. Это особенно чувствуется в двух портретах, написанных в первой половине XVIII столетия. На одном из них изображен крестьянин с палкой, на втором — сельский знахарь. Они ценны уже тем, что это первые на Украине высокохудожественные портреты крестьян, написанные с натуры.

Три зала в экспозиции занимают портреты. Благодаря усилиям исследователей и реставраторов мы видим произведения искусства во всем блеске их первоначальной красоты. Почти четырехсотлетнее развитие львовского портрета ярко отобразило сложность исторического процесса на западно-украинских землях.

Влияние реалистического портрета ошутимо отразилось и на традиционной живописи. В иконах XVII столетия появляются бытовые мотивы, реальная среда и предметы быта, конкретные личности в одеянии того времени. В технике рисования на смелую «высветливание по санкири» появляется свободное светотеневое моделирование краской (работы Федора Сеньковича). В иконах все больше места отводится пейзажу (белокаменный мастер XVII ст. «Побег в Египет», алтарь 1689 г.).

Выделяются в экспозиции три натюрморты начала XVIII столетия работы львовских мастеров.

Не менее полно представлена скульптура, образцы которой размещены по тому же историко-хронологическому принципу, по которому построена вся экспозиция музея.

Гуманизм Ренессанса проявился даже и в новом решении надгробий, в котором образ человека приобретал реальные черты и общественное звучание. Таким образом в экспозиции является алебастровое надгробие Анны Синявской (1574 г.). Хотя пластика XVII столетия и не имела самостоятельного назначения, подчиняясь архитектонике сооружений, все же она стремилась к созданию глубокого внутреннего содержанием художественного образа, иногда идеализированного (неизвестный мастер начала XVII ст. «Юноша с мандолиной», И. Пфистер «Елизавета»).

Скульптура XVII столетия стала основой, на которой развилась пластика XVIII столетия, заняв достойное место в искусстве. Барочная экспрессия, чрезмерная патетика, драматизированная напряженность образов наиболее полно характеризуют стилиевые признаки львовской скульптуры того времени.

В произведениях скульпторов Матвея Полейовского и Пинзеля отразились сложные общественные события, а образ человека приобрел черты трагической раздвоенности, корни которой крылись в осознании

человеком могучей своей силой и одновременно бессилия перед величием стихии и сложностью общественных отношений (Пинзель «Самсон, раздирающий пасть льва», «Жертвоприношение Авраама»).

От зала к залу разворачивается экспозиция, будто открываются страницы летописи. Каждый зал — тоже музейный экспонат. Интерьер — мебель, светильники, шпалеры, гобелены — характерен для XVI, XVII, XVIII столетий. Реставрированы лепные украшения, камин, тщательно законсервированы остатки стюковой мозаики и настенной живописи XVIII столетия.

Музей-заповедник занимает также большую территорию вокруг замка, где восстановлены парковые массивы, система водоемов, парковые сооружения и скульптура.

Олесский замок — памятник древнерусской культуры, из которой выростала культура трех братских народов — русского, украинского, белорусского. Собранные в нем материальные и духовные ценности способствуют сохранению, научному исследованию и популяризации культурного достояния народа.

21

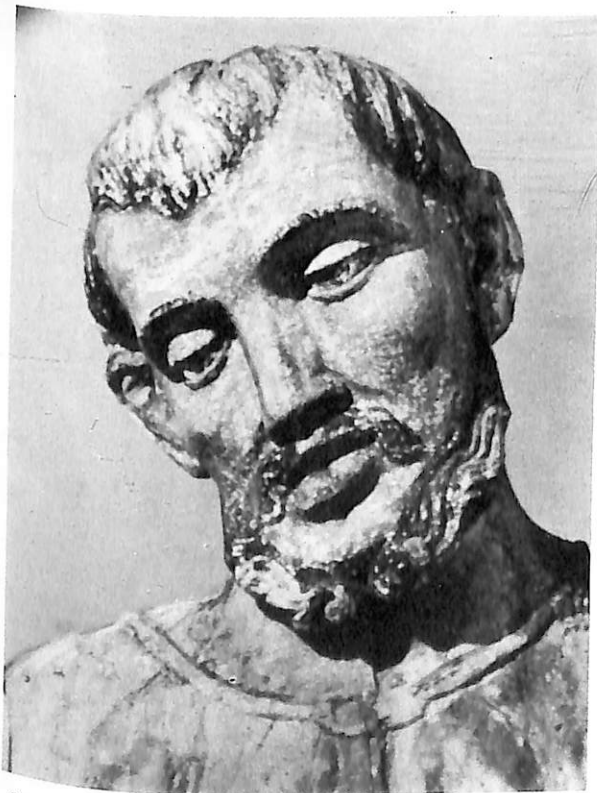
22 →

23

24

25

26

28

29 →

30

31

32 →

33

34, 35 →

Zamek w Olesku jest cennym zabytkiem architektury XIV—XVII w. W odrestaurowanej budowlі zostało otwarte muzeum zabytków X—XVIII w. „Zamek Oleski“ będące filią Lwowskiej Galerii Obrazów. Twórcą ekspozycji muzealnej jest dyrektor Lwowskiej Galerii Obrazów, historyk sztuki B. H. Woznycki. Materiały dotyczące historii społeczeństwa pierwotnego i Rusi starożytnej przygotował i opracował doktor nauk historycznych I. K. Swiesznikow, dotyczące XV—XVIII w.— historyk sztuki W. A. Owsijczuk.

Restaurację eksponatów przeprowadzili pod kierownictwem restauratora pierwszej kategorii W. A. Owsijczuka restauratorzy Lwowskiej Galerii Obrazów: L. B. Woznycka, L. P. Wołkowa, D. M. Hanacziwski, J. W. Kormakow, W. P. Mokrij, J. S. Popowicz.

Niniejszy fotoszkic zapoznaje Czytelnika z odrodzonymi zabytkami architektury i sztuki, których większość jest pokazana publicznie po raz pierwszy.

Zabytki architektoniczne nazywamy kamiennymi stronicami historii, albowiem każdy z nich potrafi dużo opowiedzieć badaczowi o czasie swego powstania, o smakach estetycznych swoich twórców.

Takim właśnie cennym zabytkiem jest Zamek w Olesku położony opodal miasteczka Oleska, 72 km od Lwowa przy szosie kijowskiej.

Pierwsza wzmianka o zamku w źródłach historycznych pochodzi z 1327 r. Już podówczas na stromym pagórku, otoczonym zewsząd błotami, trzęsawiskiem, wznosiła się twierdza, której mury sięgały 10 metrów wysokości i 2,5 m grubości. Łatwo możemy się domyślić, iż zamek był założony wcześniej.

Jedno z najpotężniejszych feudalnych mocarstw Europy — Ruś Kijowska — w pierwszej połowie XII w. rozpadło się na księstwa udzielne. Z tego skorzystali Mongołowie. W 1241 r. ich oddziały dotarły aż do zachodnich granic księstwa halicko-wołyńskiego. Ich łupem padł Plisnesk położony 10 km od Oleska. Możliwe, że wtedy właśnie uchodźcy z Plisneska założyli na wzgórku pośród nieprzebytych mokradeł gród. Później na tym miejscu powstała staroruska twierdza. Hi-

storycy są zdania, że zamek zbudował potomek Daniela Halickiego, jeden z synów księcia halicko-wołyńskiego Jurija Lwowicza — Andrij lub Lew.

W drugiej połowie XIV w. ziemie księstwa halickiego zagarnęła Polska feudalna, a Wołyń — Litwa. Zamek w Olesku, który stał na pograniczu Wołynia i ziemi halickiej, znalazł się na granicy między Polską i Litwą, otóż oba te państwa rościły sobie do niego pretensje. Na ziemiach zachodnioukraińskich po zagarnięciu ich przez feudałów polskich zachowywał się nadal ustrój społeczno-polityczny, który się ukształtował jeszcze w okresie Rusi Kijowskiej. Zamek w Olesku odgrywał wówczas doniosłą rolę w walce mas ludowych z ciemiężcami. W 1431 roku na czele tej walki stanął starosta oleski Iwaszko Presłużycz. Pod jego dowództwem mieszkańcy Oleska i okolicznych wsi wygrali niemało bitew z polskim wojskiem królewskim. Lecz siły były nierówne i pod koniec 1432 roku wojska polskiego króla Jagiełły opanowały twierdzę oleską.

W drugiej połowie XV w. zamek w Olesku stracił znaczenie twierdzy obronnej i stał się rezydencją rodów magnackich, ostoją ujarz-

mienia i bezlitosnego ucisku miejscowej ludności.

W latach 1442 i 1453 na ziemię zachodnio-ukraińskie dokonały najazdu, siejąc zupełne spustoszenie, hordy tatarskie. W 1512 roku mieszkańcy wszystkich okolicznych wsi znowu zebrali się za murami forticy, aby bronić się od Tatarów, ale zamek nie wytrzymał oblężenia. Minęło siedem lat i pod murami odbudowanej twierdzy znowu pojawili się Tatarzy.

W XVI wieku zamek był własnością rodu magnatów Danyłowiczów, z których ostatni — wojewoda ruski Iwan Danyłowicz — był swego czasu ważną osobistością. On właśnie rozwinął prace budowlane i w samym zamku i poza jego murami. Przy nim zamek stał się budowlą mieszkalną o cechach włoskiego odrodzenia. Zwiężono wówczas dziedziniec, nadbudowano piętra, na stronie północnej zbudowano wieżę, wzniesiono nowy gmach. Zamek stał się prawie taki, jakim go widzimy obecnie. Wtedy też Iwan Danyłowicz założył miasteczko Sasów, a w Olesku zbudował szkołę i szpital. Przy Iwanie Danyłowiczu pełnił służbę w Olesku Mychajło Chmielnicki, ojciec Bohdana Chmielnickiego.

W 1648 roku podczas wyzwolenczej wyprawy Bohdana Chmielnickiego do Galicji miasto Olesko i zamek zdobyli Kozacy. Później objął go we władanie król polski Jan III Sobieski i uczynił zeń jedną ze swych rezydencji. Tutaj zebrano wielką ilość wartości materialnych i artystycznych.

Później kupił zamek Stanisław Rzewuski, którego syn — wojewoda wołyński Seweryn — bogato ozdobił wnętrze, zamówił u francuskiego rzeźbiarza Leblanca rzeźby parkowe. Od tego czasu zachował się najdawniejszy rysunek zamku wykonany przez inżyniera Müntza w 1781 roku. Ten interesujący dokument jest świadectwem tego, iż budowla była wiele razy przebudowywana.

Schyłek XVIII wieku i XIX wiek — to okres ruiny i upadku zamku. Dwie wojny światowe dokończyły tego zgubnego dzieła.

Lud pracujący zachodniej Ukrainy, który w pamiętnym wrześniu 1939 roku został pełnoprawnym gospodarzem swojej ziemi, godnie rozporządził się także wartościami historycznymi: nie pozwolił temu świadkowi starożytności zginąć bez śladu.

Na zlecenie Lwowskiego Obwodowego Wydziału do spraw Budownictwa i Architek-

tury międzyobwodowy zakład naukowo-konserwatorski przeprowadził w zamku prace restauratorskie. Obecnie znajduje się tu muzeum zabytków X—XVIII w. „Zamek Oleski“ — filia Lwowskiej Galerii Obrazów. Ekspozycja muzealna odzwierciedla atmosferę życia kulturalno-artystycznego ubiegłych wieków.

W muzeum zgromadzono około pięciuset obrazów, rzeźb oraz dzieł sztuki stosowanej, które przedstawiają złożony okres w rozwoju sztuki zachodnioukraińskiej — wieki X—XVIII. Większość eksponatów wystawiono po raz pierwszy. W wyniku długotrwałych badań i poszukiwań część wystawionych dzieł sztuki jest datowana i podpisana. Reszta czeka na swoich badaczy, które by potrafiły wyjaśnić ich tajemnice.

Sztukę starożytną przedstawiają zabytki archeologiczne: naczynia ceramiczne, antropomorfne i zoomorfne figurki, kościane berła (wykopane we wsi Mołodowe), fragmenty „złotych skarbów“ (zwłaszcza skarbu ze wsi Michałkowe), wyroby z litego brązu.

Sztuka pierwotna stała się podstawą rozwoju twórczości artystycznej plemion słowiańskich, o czym świadczy tzw. Idol Zbruccki, cenny zabytek starożytnej kultury pogań-

skiej Słowian, oraz dzieła sztuki stosowanej znalezione przez archeologów przy rozkopywaniu staroruskich miast: Halicz, Plisneska, Zwenyhorodu. Szczątki ozdób budowlanych — rzeźbione fragmenty architektoniczne, płytki ceramiczne z ornamentem ze starego Halicza i Plisneska — są świadectwem wysokiego smaku estetycznego i utalentowania staroruskich mistrzów.

Wszystkie zabytki kultury społeczeństwa pierwotnego i ziemi halicko-wołyńskiej X—XIII w. są eksponowane w pierwszych dwóch salach muzeum.

Wiele miejsca w ekspozycji zajmują wzory sztuk plastycznych wieków XIV—XVIII, które w kolejności chronologicznej odtwarzają proces kształtowania się i rozwoju sztuki na ziemiach zachodnioukraińskich.

W jednej sali są wystawione obrazy XV—XVI w. Są tu zebrane przeważnie ikony, na których utalentowani malarze, odstępując od rygorystycznych zasad malarstwa cerkiewnego, usiłovali uwydatnić ludowy ideał piękna duchowego, a w tematyce, chociaż i pośrednio, odzwierciedlali procesy życia społecznego. Dzięki temu zebrane w muzeum ikony stają się żywymi świadkami swej epoki,

utworami historycznymi (*Bohomatir-Eleusa, Piatnycia, Spas nerukotwornyj, Jurij-Zmijeboreć, Sąd ostateczny i in.*).

Rozpowszechnianie się idei humanistycznych, które znamionowały rozkwit odrodzenia w Europie zachodniej, stało się bodźcem do kształtowania się realistycznych tendencji w sztuce. Jaskrawym odbiciem tych tendencji było formowanie się malarstwa portretowego, które już w XVI—XVII w. szybko się rozwijało i osiągnęło poważne sukcesy. Malarstwo portretowe było wyrazem nowego zapatrywania na człowieka — uwolnienia go z sideał upokarzającego traktowania religijno-mistycznego, uwydatnienia jego znaczenia w społeczeństwie (F. Seńkowicz — *portret Iwana Danyłowicza*; nieznanymi malarzami pocz. XVII w. — *portret Jana Baranowskiego*).

Przedstawienie indywidualnej niepowtarzalności człowieka, oddanie jego treści wewnętrznej stają się podstawowymi wymogami malarstwa portretowego (W. Petranowicz — *portrety Franciszka Rakoczego II i Ilony Zrinyj*; O. Bilawski — *portrety Dominika i Scholastyki Nikorowiczów*). Dlatego też obok portretów, które przedstawiają postacie pozytywne, o wysokich walorach moralno-ety-

cznych, widzimy portrety o skierowaniu satyrycznym, graniczącym z groteską (nieznany malarz XVIII w. — *portret Anny Potockiej*).

W malarstwie portretowym ze szczególną siłą przejawiało się dążenie do demokratyzacji, zrozumienie miejsca prostego człowieka w rozwoju społecznym. Szczególnie odczuwa się to w dwóch portretach z pierwszej połowy XVIII wieku. Jeden z nich przedstawia chłopca z kijem, drugi — wiejskiego znachora. Cenność ich polega także na tym, iż są to pierwsze na Ukrainie malowane z natury na wysokim poziomie artystycznym portrety chłopów.

Portrety zajmują trzy sale muzeum. Dzięki wysiłkom badaczy i restauratorów możemy oglądać nie pociemniałe, okryte rysami płótna, a dzieła sztuki w całym blasku ich pierwotnego piękna. Prawie czterechsetletni rozwój lwowskiego portretu jest odzwierciedleniem złożoności procesu historycznego na ziemiach zachodnioukraińskich.

Wpływowi realistycznego portretu uległo też malarstwo tradycyjne. W ikonach XVII wieku zjawiają się motywy bytowe, realistyczne przedstawienie środowiska i rzeczy powszechnego użytku oraz konkretnych osób

w ówczesnym ubraniu. W malarskiej technice na miejsce „wyświetlania sankiry“ pojawia się swobodne światłocieniowe modelowanie za pomocą farb (płótna Fedora Seńkowicza). Coraz więcej miejsca zajmuje w ikonie krajobraz (mistrz z Białego Kamienia, XVII w. — *Ucieczka do Egiptu*, ołtarz 1689 r.).

Wyróżniają się w ekspozycji trzy natury martwe z początku XVIII w. pędzla artystów lwowskich.

Dużo miejsca w ekspozycji muzeum zajmuje również rzeźba, rozmieszczona według tej samej zasady historyczno-chronologicznej. Po zjawieniu się okrągłej rzeźby coraz bardziej odczuwa się potrzebę opanowania czuciowej formy, a równocześnie wzmacnia się dążenie wzeźbiarzy do oddania pełni realnej przyrody.

Humanizm Odrodzenia ze szczególną siłą jest widoczny nawet w nowym rozwiązaniu nagrobków, w którym postać człowieka nabierała realnych cech i społecznej wartości. Wzorem tego jest w ekspozycji alabastrowy nagrobek Anny Sieniawskiej (1574). Chociaż plastyka XVII wieku nie miała samodzielnego przeznaczenia, podporządkowując się architektonice budowli, dążyła jednak

do tworzenia obrazu artystycznego o głębokiej treści wewnętrznej, niekiedy idealizowanej (nieznany artysta pocz. XVII w. — *Młodzieniec z mandoliną*; J. Pfister — *Elżbieta*).

Rzeźba XVII wieku stała się podstawą rozwoju plastyki XVIII wieku i zajęła podczas tego czasu miejsce w dziejach sztuki. Charakterystycznymi cechami ówczesnej rzeźby lwowskiej są barokowa ekspresja, nadmierna patetyczność, dramatyzowane natężenie postaci.

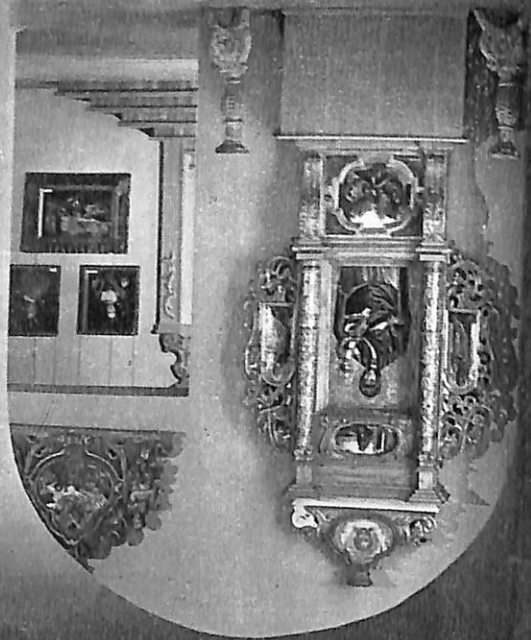
W rzeźbach Macieja Polejowskiego i Pinzela są odzwierciedlone złożone stosunki społeczne, a postacie ludzkie nabierają cech tragicznego rozdwojenia, którego przyczyną było przekonanie człowieka o swojej potężnej sile i jednocześnie o bezradności wobec kosmicznej wzniosłości żywiołów i złożoności stosunków społecznych (Pinzel — *Samson rozdzierający paszczę lwa*, *Ofiara Abrahama*).

Sala za salą rozwija się ekspozycja niby zwoje starych kronik... Każda sala — to także ekspozycja muzealna. Ich wnętrza — meble, lichtarze, obicia, gobeliny — mają charakterystyczne cechy wieków XVI, XVII, XVIII... Odrestaurowano sztukaterie, kominki, starannie zabezpieczono szczątki stiukowej mozaiki i ściennego malarstwa XVIII wieku...

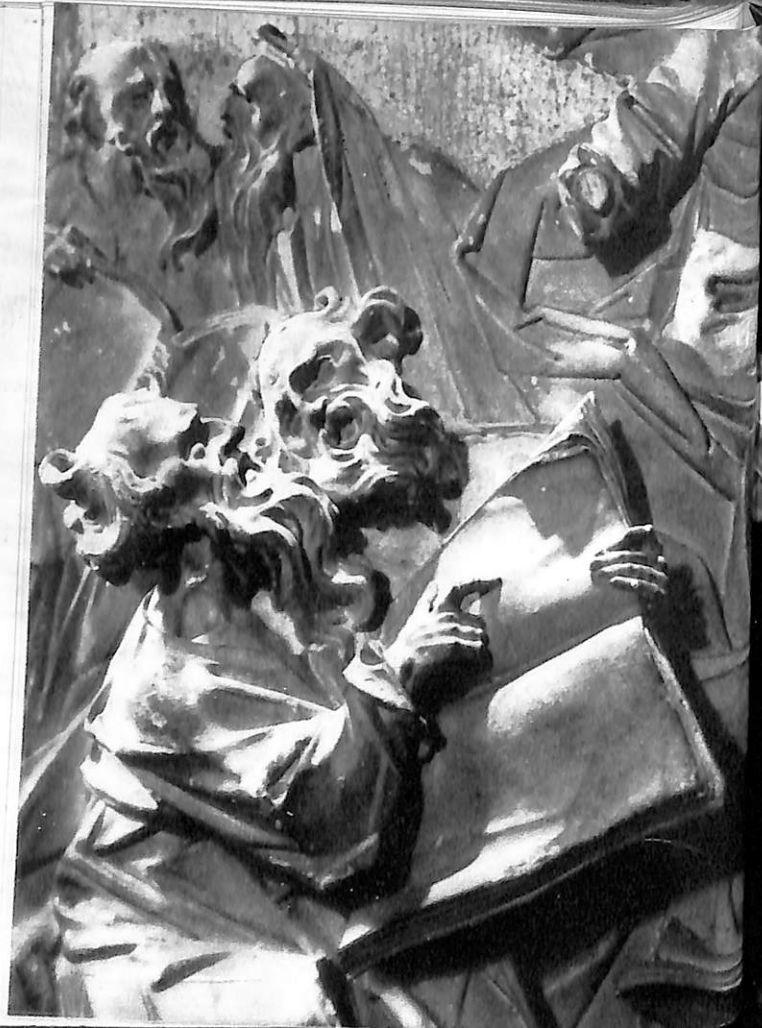
Terytorium wokół zamku jest rezerwatem, w którym odświeżono masyw parkowy, system zbiorników wody, zabudowania parkowe i rzeźby.

Zamek w Olesku to cenny zabytek kultury staroruskiej, która była podstawą rozwoju kultury trzech bratnich narodów — rosyjskiego, ukraińskiego i białoruskiego. Zebrane w nim wartości materialne i duchowe przyczyniają się do zachowania, naukowego zbadania i popularyzacji narodowych zdobyczy kulturalnych.

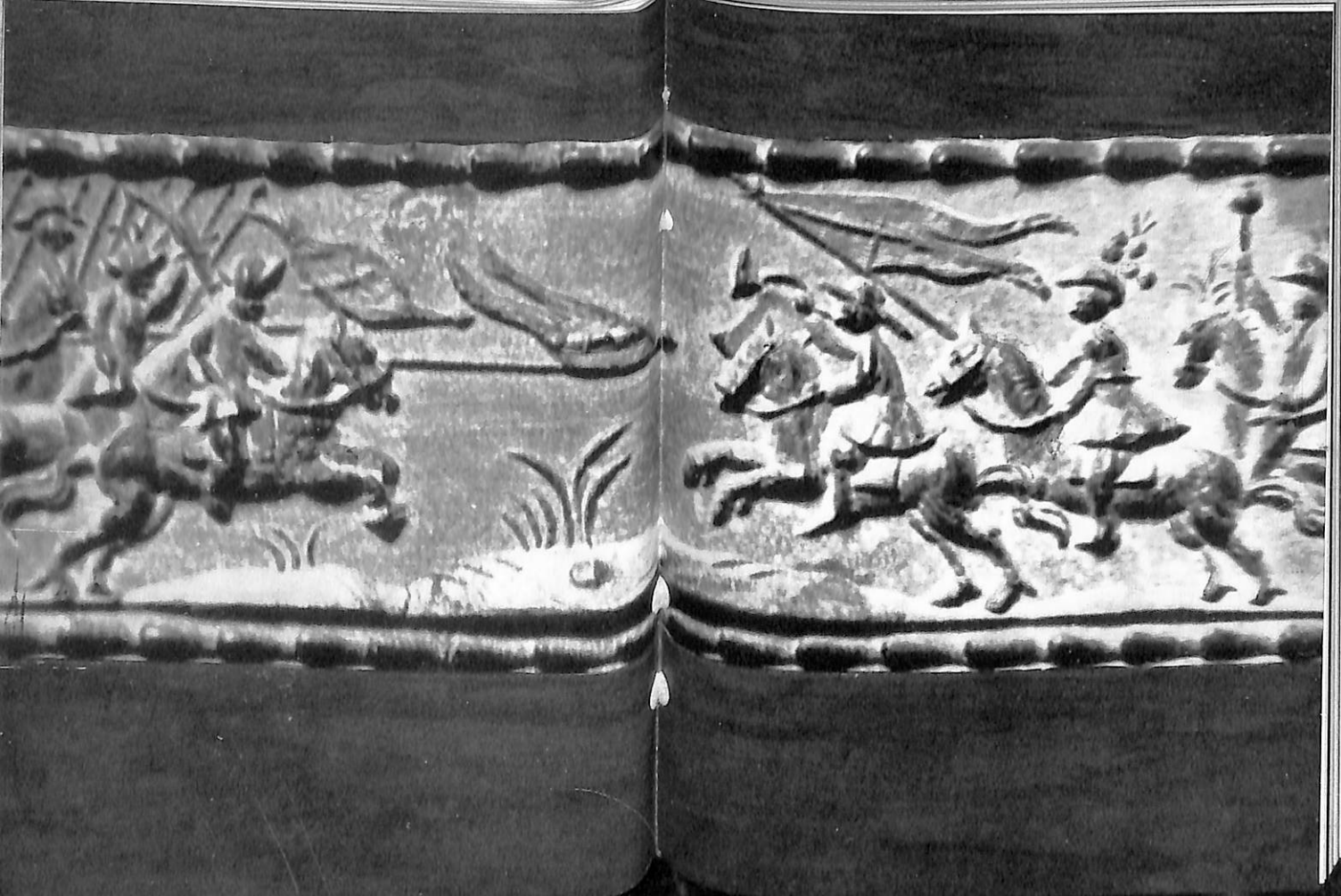

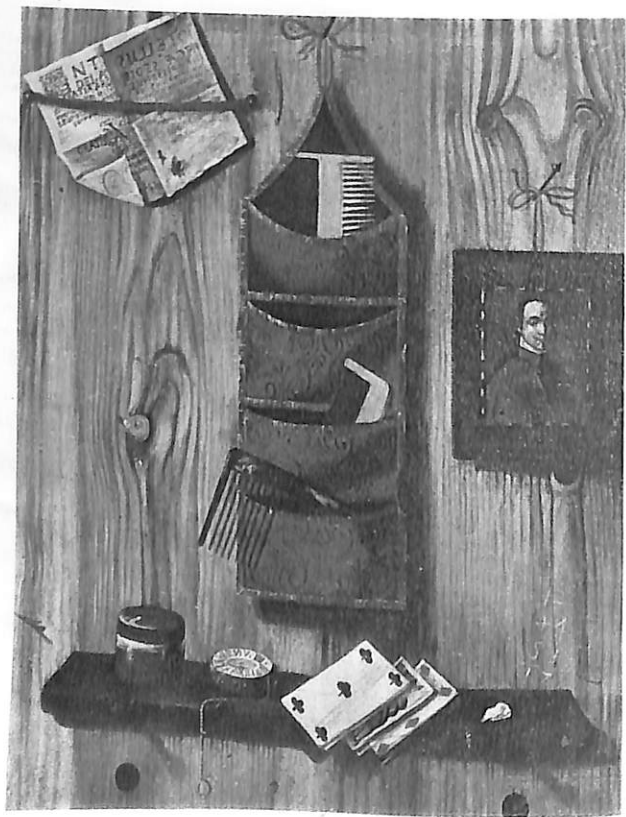

41

42, 43 →

44

45

92

46

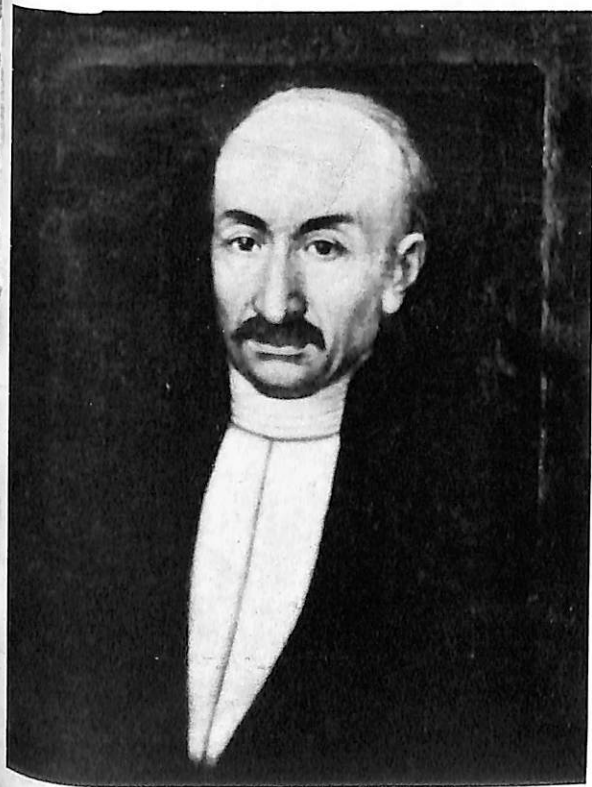

47

48

The Olesky Zamok (Castle) is a notable monument of the 14—17 cc. architecture. The restored building houses a 10—18 cc. preserve museum "Olesky Zamok", a branch of the Lviv Picture Gallery. The authorship of the museum exposition belongs to the director of the Lviv Picture Gallery Voznitsky B. G., critic of art. The primitive society materials and those of ancient Rus were contributed by Sveshnikov I. K., Doctor of History, and those of the 15—18 cc. by Ovsyichuk V. A., Candidate of Art Criticism.

The restoration of the exhibits has been effected by the Gallery restoration group: Voznitska L. B., Volkova L. P., Ganachivsky D. M., Kormakov E. V., Mokriy V. P., Popovich Y. S., under Ovsyichuk V. A., first class restorer.

The photomaterials introduce the reader to the restored relic and artistic values, the greater part of which is exhibited for the first time.

Architecture relics are generally referred to as stone pages of history. And indeed, every relic can tell volumes to an inquisitive researcher of the time of its creation, the way of life and aesthetic tastes of its creators.

The Olesky Zamok, situated near the settlement of Olesk, 72 km from Lviv by the Kiev highway, is a value of that kind.

The first mention of the castle in the historical sources dates back to 1327. As early as that time, on a precipitous hill, surrounded on all sides by mires and swamps, there towered a fortress, which walls were 10 metres high and 2.5 metres thick. Yet one can easily guess that the fortress had been built much earlier.

One of the mightiest European feudal powers, Kiev Rus, weakened by intestine wars and spoiling fights, split into separate principalities in the first half of the 12th century. The Tartar-Mongols took advantage of it. In 1241 their detachments reached as far as the Western borders of the Galicia-Volin Principality. They ruined to the ground Plisnesk which was 10 km off Olesk. It is highly probable that Plisnesk refugees founded upon

a hill, surrounded by almost impassable swamps, a settlement replaced later on by an ancient Rus fortress. The research workers are of the opinion that the castle must have been built by an offspring of Danilo Galitsky, a son of Galicia-Volin Prince — Andry or Lev.

In the second half of the 14th century the lands of the Galicia Principality were seized by the feudal Poland, those of Volin by Lithuania. The Olesky Castle, situated on the border of Volin and Galicia, found itself between Lithuania and Poland, both claiming it.

After the feudals' conquest the West-Ukrainian lands preserved for a time the social-political order formed in the period of Kiev Rus. The Olesky castle played at the time an important role in the people's fight against the enslavers. In 1431 the fight was headed by Ivashko Presluzhich, Olesk elderman. Under his leadership the inhabitants of Olesk and the near-by villages scored many a victory over the Po'ish royal detachments. But they had to fight against heavy odds and, at the end of 1432, the army of the Polish king Yagiello took hold of the Olesky fortress.

In the second half of the 15th century the Olesky Castle lost its significance of a defence fortification and turned into a residence of magnate families. It became a stronghold of enslavement and cruel oppression of the local population.

In 1442 and 1453 the Horde detachments went cross the West Ukrainian lands leaving a devastation in their wake. In 1512 the inhabitants of the villages around the castle got together once again outside the fortress murals to defend it against the Tartars, but the castle couldn't withstand the siege. Seven years later the Tartars once again appeared at the murals of the restored fortress.

In the 16 c. the castle was owned by the Danilóvich magnates, the last of which — voivode (governor) of Rus lands Ivan Danilóvich — was a notable figure of his time. He started construction work within and outside the castle. It was under him that the castle assumed the nature of a habitation with signs of Italian Renaissance. The original foundation was narrowed, the storeys went up, the superstructure of a tower appeared on the North, and a new bloc was built.

The castle assumed an appearance close to what we see today. It was at that time that Ivan Danilóvich founded the town of Sasiv and built the first school and a hospital in Olesk. It was under him in Olesk that Mikhailo Khmel served — the father of Bogdan Khmelnytsky.

In 1648 during the liberation war under Bogdan Khmelnitsky and his march into Galicia the town and castle of Olesk were taken by the Cossacks. Later it passed over into the hands of the Polish king Jan III Sobieski who turned it into one of his residences. A great number of material and art values was collected here.

In course of time the castle was bought by Stanislaw Rzewuski, whose son — Volin voivode Severin — lavishly adorned the interior, commissioned from the French sculptor Leblanc park sculptures. That period is preserved in the oldest drawing of the castle, made by engineer Münz in 1781. That interesting document testifies to the fact that the structure has undergone many reconstructions.

The end of the 18 and the 19 cc. is a period of decay and devastation of the castle

The two world wars completed the destructive process, reducing the castle to ruins.

The toiling masses of the West Ukrainian lands, who in the memorable September of 1939 became the lawful master of their land, put the historical values to worthy use. They did not let this witness of ancient times perish. The Lviv Regional Board of Construction and Architecture effected restoration work in the castle through the endeavour of the Inter-Regional Scientific Restoration Shop. Now the estate houses a preserve museum of the 10—18 cc. "Oleski Zamok", a branch of the Lviv Picture Gallery, whose exposition brings to life the atmosphere of the culture and artistic life of the past centuries.

The museum numbers about five hundred works of painting, sculpture and applied arts of the 10—18 cc., a record of a complicated period in the West Ukrainian art development. Most exhibits are on display for the first time. Some are dated and signed — the result of arduous search and investigation. Others are awaiting their explorers.

The oldest art is represented by archeological finds: ceramic pottery, anthropomorphic and zoomorphous figures, ivory warders

(found when excavating at the village of Molodove), fragments of "gold treasures" (from the village of Mikhalkiv among them), articles of bronze-casting.

The primitive art served as basis for the development of the artistic work of Slav tribes, evinced by the so-called Zbruch idol, a salient relic of the ancient pagan Slav culture, and by objects of applied art found by archeologists when excavating the ancient Rus towns of Galich, Plisnesk and Zvenigorod. Ornament remains of monumental buildings — chiselled architectural fragments, ornamented ceramic tiles from the chronicled Galich and Plisnesk attest to the good artistic taste and skill of the anonymous ancient Rus masters.

All the relics of primitive society culture and Galicia-Volin lands of the 10—18 cc. take up the first two halls of the museum.

A considerable part of the exposition are items of fine arts of the 14—18 cc. In a chronological sequence they re-establish the making and development of art in the West Ukrainian lands.

A hall is allocated to the 15—16 cc. painting. Here are collected mostly icon pain-

tings in which talented masters, deviating from the grim canons of ecclesiastical painting, endeavoured to embody the mundane ideal of spiritual beauty; and the subject-matter, though indirectly, depicted scenes of social life. All that makes the icons collected in the museum live witnesses of the time, historical pieces of work ("Our Lady — Eleusa", "Friday", "The Redeemer miraculously painted", "Yuri — the Serpent Fighter", "The Last Judgement", etc.).

The propagation of humanistic ideas, which marked the flourish of the Renaissance in Western Europe, gave impetus for the formation of realistic tendencies in art. Those tendencies are most manifest in the making of portrait painting, which as early as the 16—17 cc. was rapidly developing and scored great achievements. In the genre of portrait painting a new attitude to man had taken root — man was freed from the humiliating religious-mythical interpretation, his importance in society was elevated (F. Senkovich "Portrait of Ivan Danilóvich", an anonymous artist of the early 17 c. "Portrait of Jan Baranowski").

To impart the individual singularity, to show the inner life of the man became chief requirements of the genre (V. Petranovich "The Portrait of Ferenc Rakoczy II and Ilona Zrinyi", O. Biliavsky "The Portrait of Dominic and Scholastica Nikorovich"). It is highly indicative that alongside of portraits which confirm a positive character we see portraits of satirical acumen verging on the grotesque (an anonymous artist of the 18 c. "The Portrait of Anna Pototska").

In the portrait genre particularly prominent was yearning for democratisation, awareness of the place of a common man in the development of the society. Especially discernible it is in two portraits painted in the first half of the 18 c., one of a peasant with a stick, the other of a rural witch-doctor. They are valuable if only for being first highly artistic Ukrainian portraits of peasants painted from life.

Three halls of the exposition are taken up by portraits. Thanks to the endeavour of the investigators and the restorers we see the works of art in the full splendour of their original beauty. Nearly a four-century development of the Lviv portrait pain-

ting accurately mirrors the complexity of the historical process in West-Ukrainian lands.

The realistic portrait affected traditional painting. In the 17 c. icons contain everyday motifs, real environment and useful things, authentic individuals clad in clothes of their time. In the technique of painting sans cure illumination gives way to free light-shade modelling on paints (works by Fedir Senkovich).

Landscape acquires ever greater importance in the icon (a 17 c. master of Bielokaminsk, "A Flight to Egypt", altar 1689).

A surprise in the exposition are three still-lives of the early 18 c. by Lviv masters.

A no less comprehensive grasp is manifest in the exposition of sculpture whose items are arranged according to the same historicochronological principle as in the whole exposition. With the advent of round sculpture the necessity of mastering the sensuous form is more and more keenly realized which fact enhances a desire to represent real nature in full.

The humanism of the Renaissance evinced itself in a new attitude to tomb stones in which the image of a person acquired

true-to-life features and social worth, an example of which in the exposition is Anna Siniavska's alabaster tomb stone (1574).

Though the plastic art of the 17 c. had no purpose of its own, being subordinated to the architectonics of buildings, it strove to create an artistic image of deep inner content, idealized at times (an anonymous master of the early 17 c. "A Youth with a Mandolin", J. Pfister "Elizabeth").

The 17 c. sculpture formed the soil upon which the 18 c. plastic art flourished and was enabled to take a place of honour among other arts. Baroque expression, undue pathos, the dramatized strain of images are most apt characteristics of the then Lviv sculpture.

The works by sculptors Matviy Poleyoovsky and Pinzel reflect complex social event; the human image assumes tragic features of a split personality brought about by the man's awareness of the might of his powers, and at the same time, of his helplessness in the face of elements and the complexity of social relations (Pinzel "Samson Severing the Lion's Mouth", "Abraham's Offering").

From hall to hall the exposition unfolds like rolls of chronicles. Every hall is a mu-

seum exhibit in itself. The interior — furniture, lamps, wall-paper — is typical of the 16, 17, 18 cc. The stucco moulding, fire places have been restored; relics of stucco mosaic and wall paintings of the 18 c. have been carefully preserved.

The preserve museum includes also a vast territory around the castle where the parks, storage lake system, park buildings and sculptures have been seen to.

The Olesky Zamok is a memorial of ancient Rus culture which gave birth to the culture of the three fraternal peoples — Russian, Ukrainian, Bielorussian. The material and spiritual culture values collected here enhance the preservation, scientific investigation and popularization of the cultural achievements of the people.

ІЛЮСТРАЦІЇ
ИЛЛЮСТРАЦИИ
ILUSTRACJE
ILLUSTRATIONS

1

Скульптори М. Саніч, М. Посікіра. *Скульптурна група «Русичі»*. 1971 р.
Скульпторы М. Санич, Н. Посикира. *Скульптурная группа «Русичи»*. 1971 г.
Rzeźba dłuta M. Sanycza i M. Posikiry. *Rusyczowie (Rusini)*. 1971 г.
Sculptors M. Sanich, M. Posikira. *«The Rus people» sculpture group*. 1971

2

В'їзна брама замку
Въездная брама замка
Brama wjazdowa zamku
The Castle gateway

3, 4, 32

Дитинець замку
Дитинец замка
Dziedziniec zamkowy
The Castle estate

5

Перший зал музею
Первый зал музея
Pierwsza sala muzeum
The first hall of the Castle

6

Жіночі статуєтки, III тисячоліття до н. е.
Женские статуэтки, III тысячелетие до н. э.
Figurki kobiece, III tysiąclecie p. n. e.
Women statuettes, 3,000 B. C.

7

Енколпiон, X—XI століття та Благовіщення, XII—XIII століття

Энколпион, X—XI столетия и Благовещение, XII—XIII столетия
Enkolpion, X—XI w. oraz Zwiastowanie, XII—XIII w.
Enkolpion, X—th—XI—th century, and Annunciation, XII—th—XIII—th century

Невідомий скульптор. Анна, XV століття
Неизвестный скульптор. Анна, XV столетие
Nieznany rzeźbiarz XV w.—Anna
The unknown sculptor of the XV—th century. Anna

Босикович Григорій. Богоматір-одигитрія, перша половина XVI століття
Босикович Григорий. Богоматерь-одигитрия, первая половина XVI столетия
Hryhorij Bosykowicz — Bohomatir-odigitria, pierwsza połowa XVI w.
Bosykovich Gregori. The Virgin odigitria, the first part of the XVI—th century

Невідомий майстер. Юрій-Змієборець, XVI століття
Неизвестный мастер. Юрий-Змеборец, XVI столетие
Nieznany mistrz XVI w.—Jurij-Zmijeborec
The unknown painter. Juri—the Serpent Fighter, XVI—th century

Невідомий скульптор. Надгробок Анни Синявської (фрагмент), 1574 р.
Неизвестный скульптор. Надгробие Анны Синявской (фрагмент), 1574 г.
Nieznany rzeźbiarz — nagróbek Anny Sieniawskiej (fragment), 1574 r.

The unknown sculptor. *The tombstone of Anna Syniawska* (fragment), 1574

12

Невідомий майстер. *Страшний суд*, кінець XVI століття

Неизвестный мастер. *Страшный суд*, конец XVI столетия

Nieznany mistrz — *Sąd ostateczny*, koniec XVI w.
The unknown painter. *Doomsday*, the end of the XVI — th century

13

Невідомий майстер. *Спас нерукотворный*, XV століття

Неизвестный мастер. *Спас нерукотворный*, XV столетие

Nieznany mistrz XV w. — *Spas nerukotwornyj*

The unknown painter. *Our Saviour not of human making*, XV — th century

14

Невідомий скульптор. *Юнак з мандоліною*, початок XVII століття

Неизвестный скульптор. *Юноша с мандолиной*, начало XVII столетия

Nieznany rzeźbiarz — *Młodzieniec z mandoliną*, początek XVII w.

The unknown painter. *The Youth with mandolin*, the beginning of the XVII — th century

15

Пфістер Йоган. *Елизавета*, 1630-ті роки

Pfister Johann. *Elizaveta*, 1630-e годы

Johann Pfister — *Elżbieta*, ok. 1630 г.

Pfister Johann. *Elizabeth*, about 1630

16

Сенькович Федір (майстерня). *Введення в храм*, 1620-ті роки

Сенькович Федор (мастерская). *Введение во храм*, 1620-е годы

Fedir Senkowicz (pracownia) — *Wprowadzenie do świątyni*, ok. 1620 г.

Senkovich Fedor (studio). *Presentation to the Temple*, about 1620

17

Білокамінський майстер. *Дмитро з житієм*, 1648 р.

Белокаменский мастер. *Дмитрий с житием*, 1648 г.

Mistrz z Białego Kamienia — *Dmytro z zytijem*, 1648 г.

Bilokamiansky painter. *Dmytro with Book of Life*, 1648

18

Вхід у каплицю

Вход у каплицю

Wejście do kaplicy

Entrance to the chapel

19

Парк на території музею-заповідника

Парк на території музея-заповедника

Park na terenie zamku

A park on the Castle territory

20

Фрагмент експозиції

Фрагмент экспозиции

Fragment ekspozycji

A fragment of the exposition

21

Невідомий художник. *Портрет Софії Мстиславської*, 1602—1605 рр.

Неизвестный художник. *Портрет Софии Мстиславской*, 1602—1605 гг.

Nieznany malarz — *portret Zofii Mstyslawskiej*, 1602—1605 г.

The unknown painter. *The portrait of Sophia Mstyslavska*, 1602—1605

22

Шпалерний зал
Шпалерный зал
Sala Tapetowa
Wall-paper hall

23

Невідомий народний різьбяр. *Постать пристоячої Марії*, XVIII століття

Неизвестный народный резчик. *Фигура пристоящей Марии*, XVIII столетие

Nieznany rzeźbiarz ludowy XVIII w.— *Postać Marii stojącej*

The unknown folk engraver. *The face of St. Maria*, XVIII — th century

24

Невідомий скульптор. *Йосип з дитям* (фрагмент), кінець XVII століття

Неизвестный скульптор. *Иосиф с ребенком* (фрагмент), конец XVII столетия

Nieznany rzeźbiarz — *Józef z dzieciątkiem* (fragment), koniec XVII w.

The unknown sculptor. *Joseph with the child* (fragment), the end of the XVII — th century

25

Сенькович Федір. *Портрет Івана Даниловича*, 1620-ті роки

Сенькович Федор. *Портрет Івана Даниловича*, 1620-е годы

Fedir Sen'kowicz — *portret Iwana Danyłowicza*, ok. 1620 r.

Senkovich Fedor. *The portrait of Ivan Danilovich*, about 1620

26

Невідомий художник. *Портрет Івана Жевуського*, 1620-ті роки

Неизвестный художник. *Портрет Івана Жевуського*, 1620-е годы

Nieznany malarz — *portret I. Rzewuskiego*, ok. 1620 r.

The unknown painter. *The portrait of Ivan Rzewusky*, about 1620

27, 29

Альтамонте Мартино. *Битва під Віднем*, 1692 р.

Альтамонте Мартино. *Битва под Веной*, 1692 г.

Martino Altamonte — *Bitwa pod Wiedniem*, 1692 r.

Altamonte Martino. *The battle near Vienne*, 1692

Невідомий художник. *Портрет Ядвіги Красинської*, 1683 р.

Неизвестный художник. *Портрет Ядвиги Красинской*, 1683 г.

Nieznany malarz — *portret Jadwigi Krasińskiej*, 1683 r.

The unknown painter. *The portrait of Yadviga Krasynska*, 1683

30

Захнович Христофор. *Портрет львівської міщанки Констанції Бернатович*, середина XVII століття

Захнович Христофор. *Портрет львовской мещанки Констанции Бернатович*, середина XVII столетия

Krzysztof Zachnowicz — *portret lwowskiej mieszcanki Konstancji Bernatowicz*, połowa XVII w.

Zachnovich Christophor. *The portrait of Konstancia Bernatovich*, a Lviv citizen; the middle of the

XVII — th century

31

Захнович Христофор. *Портрет львівського міщанина Григорія Бернатовича*, середина XVII століття
Захнович Христофор. *Портрет львовского мещанина Григория Бернатовича*, середина XVII столетия
Krzysztof Zachnowicz — *portret lwowskiego mieszczanina Grzegorza Bernatowicza*, połowa XVII w.
Zachnovich Christophor. *The portrait of Grygory Bernatovich, a Lviv citizen*; the middle of the XVII — th century

33

Невідомий художник. *Портрет міщанки*, друга половина XVII століття
Неизвестный художник. *Портрет мещанки*, вторая половина XVII столетия
Nieznany malarz drugiej połowy XVII w. — *portret mieszcanki*
The unknown painter. *The portrait of a citizen*, the second part of the XVII — th century

34

Невідомий майстер. *Годинник*, перша половина XVIII століття
Неизвестный мастер. *Часы*, первая половина XVIII столетия
Nieznany mistrz pierwszej połowy XVIII w. — *zegar*
The unknown master. *Clock*, the first part of the XVIII — th century

35

Теперішній вигляд замку
Сегодняшний вид замка
Obecny wygląd zamku
The present-day view of the Castle

36

Портретний зал із стюковою мозаїкою
Портретный зал со стюковой мозаикой
Sala Portretowa ze szczątkami stiukowej mozaiki
The portrait hall with stucco work

37

Невідомий майстер. *Втеча в Єгипет* (фрагмент вітара), 1689 р.
Неизвестный мастер. *Бегство в Египет* (фрагмент алтаря), 1689 г.
Nieznany mistrz — *Ucieczka do Egiptu* (fragment ołtarza), 1689 г.
The unknown master. *The flight to Egypt* (the fragment of altar), 1689

38

Невідомий майстер. *Білокамінський вітар*, 1689 р.
Неизвестный мастер. *Белокаменский алтарь*, 1689 г.
Nieznany mistrz — *ołtarz z Białego Kamienia*, 1689 г.
The unknown master. *Bilokamiansky altar*, 1689

39

Меретин Бернанд (?). *Христос у храмі* (фрагмент), друга половина XVIII століття
Меретин Бернанд (?). *Христос во храме* (фрагмент), вторая половина XVIII столетия
Bernard Meretyn (?) — *Chrystus. w świątyni* (fragment), druga połowa XVIII w.
Meretyn Bernard (?). *Christ in the temple* (fragment), the second part of the XVIII — th century

40

Пінзель. *Жертвоприношення Авраама*, друга половина XVIII століття
Пинзель. *Жертвоприношение Авраама*, вторая половина XVIII столетия

Pinzel — *Ofiara Abrahama*, druga połowa XVIII w.
Pinzel. *Abraham's offering*, the second part of the XVIII — th century

41

Невідомий художник. *Портрет невідомої*, XVIII століття
Неизвестный художник. *Портрет неизвестной*, XVIII столетие

Nieznany malarz XVIII w.— *portret nieznaney*
The unknown painter. *The portrait of unknown woman*, XVIII — th century

42

Зал з альковом
Зал с альковом
Sala z Alkową
Hall with alcove

43

Невідомий майстер. *Батальна сцена* (фрагмент з гробниці Адама і Миколи Киселів), середина XVII століття

Неизвестный мастер. *Батальная сцена* (фрагмент гробницы Адама и Николая Киселей), середина XVII столетия

Nieznany mistrz połowy XVII w.— *scena batalistyczna* (fragment nagrobka Adama i Mikołaja Kisielów)
The unknown painter. *Battle scene* (fragment from the tomb of Adam and Nicolaj Kysel), the middle of the XVII — th century

44

Невідомий художник. *Натюрморт з портретом*, початок XVIII століття

Неизвестный художник. *Натюрморт с портретом*, начало XVIII столетия

Nieznany malarz pocz. XVIII w.— *Natura martwa z portretem*
The unknown painter. *The still-life with portrait*, the beginning of the XVIII — th century

45

Невідомий художник. *Козак Мамай*, XVIII століття
Неизвестный художник. *Казак Мамай*, XVIII столетие

Nieznany malarz XVIII w.— *Kozak Mamaj*
The unknown painter. *Cossack Mamaj*, XVIII — th century

46

Петранович Василь. *Епитафійний портрет Ференца Ракочі II та Ілони Зриньї*, початок XVIII століття

Петранович Василий. *Эпитафальный портрет Ференца Ракочи II и Илоны Зриньи*, начало XVIII столетия

Wasył Petranowicz — *epitaflowy portret Franciszka II Rakoczego i Ilony Zrinyi*, pocz. XVIII w.
Petranovich Vasyl. *The epitaph portrait of Ferenc Rakoczy II and Ilona Zrinyi*, the beginning of the XVIII — th century

47

Невідомий художник. *Портрет Сойки* — діда шпигельного, XVIII століття
Неизвестный художник. *Портрет Сойки* — деда шпигельного, XVIII столетие

Nieznany malarz XVIII w.— *portret Sojki — dziada ze szpitala*
The unknown painter. *The portrait of fold man Soika — the sorcer*, XVIII — th century

48

Невідомий художник. *Старий з палицею*, XVIII ст.
Неизвестный художник. *Старик с палкой*, XVIII ст.
Nieznany malarz XVIII w.— *Stary z kijem*
The unknown painter. *The old man with staff*,
XVIII-th century

49

Невідомий народний майстер. *Тайна вечерея* (фрагмент), XVIII століття
Неизвестный народный мастер. *Тайная вечеря* (фрагмент), XVIII столетие
Nieznany mistrz ludowy XVIII w.— *Ostatnia Wieczera* (fragment)
The unknown folk master. *The Last Supper* (fragment), XVIII — th century

50

Білявський Остап. *Портрет Домініка Нікоровича*, друга половина XVIII століття
Білявский Остап. *Портрет Доминика Никоровича*, вторая половина XVIII столетия
Ostap Bilawski — *portret Dominika Nikorowicza*, druga połowa XVIII w.
Bilavsky Ostap. *The portrait of Dominik Nikorovich*, the second part of the XVIII — th century

51

Интер'єр XIV століття
Интерьер XIV столетия
Wnętrze XIV w.
The 14 century interior

52

Замкова кухня
Замковая кухня

Kuchnia zamkowa
Castle kitchen

53

Вхід у приміщення замку
Вход в помещение замка
Wejście do wewnętrznych pomieszczeń zamku
Entrance to the inner halls of the Castle

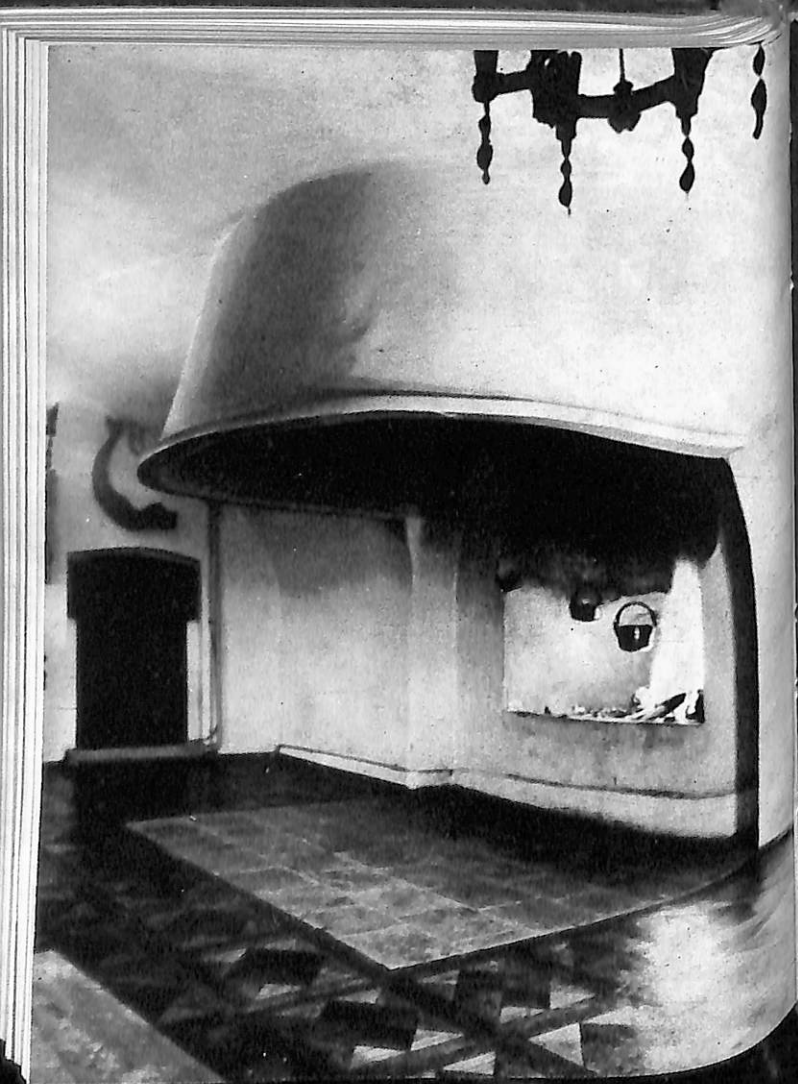
На першому форзаці гравюра Й. Мюнтца — *вид на Олеский замок*, 1781 р.
На другому форзаці гравюра Антона Лянге — *вид на Олеский замок*, 1819 р.

На первом форзаце гравюра Й. Мюнтца — *вид на Олесский замок*, 1781 г.
На втором форзаце гравюра Антона Лянге — *вид на Олесский замок*, 1819 г.

Na pierwszej wyklejce umieszczono rycinę J. Müntza — *Widok Zamku w Olesku*, 1781 r.
Na drugiej wyklejce umieszczono rycinę Antoniego Langego — *Widok Zamku w Olesku*, 1819 r.

On the first fly-leaf is an engraving by J. Münts — *View of the Olesky castle*, 1781
On the second fly-leaf is an engraving by Antone Liange — *View of the Olesky castle*, 1819

52, 53 →

Створення експозиції музею-заповідника пов'язане із значною дослідницькою роботою колективу Львівської картинної галереї, працівників інших музеїв та наукових установ Львова. Більшість творів не тільки вперше введена в музейну експозицію, але й взагалі вперше постала перед очима нашого сучасника у своєму первісному вигляді — після реставраційних розчи-сток пізніших записів.

Кілька років тому ці твори ще знаходились у культових спорудах міст і сіл західних областей України, в шарах ґрунту, що віками покривав первісні житла, давньоруські городища і міста.

Вони стали надбанням музейної експозиції внаслідок численних експедиційних пошуків та археологічних розкопок, реставраційних заходів та наукового вивчення.

Твори образотворчого
та прикладного мистецтва,
введені вперше
в постійну експозицію
музею-заповідника
X—XVIII ст.
«Олеський замок»

Автори:
Возницький Б. Г.,
Овсійчук В. А.,
Свешніков І. К.

АРХЕОЛОГІЯ

1. Брязкальце — культовий предмет, XI—VII ст. до н. е., глина, с. Межиброди, інв. № Арх.—9
2. Шийна гривна, близько X ст. до н. е., бронза, лиття, гравірування, смт Олесько, ін. № Арх.—1
3. Матриця для відливання прикраси-амулета, VIII—VI ст. до н. е., бронза, лиття, с. Почаш
4. Пилочка, поч. II тисячоліття до н. е., кремій, знайдено біля с-ща Винники, інв. № Арх.—15
5. Енколпійон (передня стулка), XIII ст., бронза, знайдено у Львові на вул. Б. Хмельницького, інв. № Арх.—20
6. Енколпійон, X—XI ст., бронза, перегородчаста емаль, городище с. Звенигород, інв. № Арх.—12
7. Енколпійон, XII ст., бронза, лиття, чернь, с-ще Винники, інв. № Арх.—16
8. Благовіщення, XII—XIII ст., бронза, лиття, с. Бовшів
9. Борис і Гліб, XI—XII ст., бронза, місцевість невідома (із збірки Я. Музики), інв. № Ф. Мз. Арх.—1
10. Борис і Гліб (?), X—XI ст., бронза, місцевість невідома (із збірки Я. Музики), інв. № Ф. Мз. Арх.—2
11. Колт, XII ст., бронза, с. Звенигород, інв. № Арх.—18
12. Перстень, XII ст., срібло, скань, с. Звенигород, інв. № Арх.—19

ЖИВОПИС

1. Богоматір-Елеуса, XV ст., дерево, темпера 108×73,5, ікона з церкви с. Доросніні, інв. № Ж—5026

2. Іоанн Хреститель, XV ст., дерево, темпера, 82,5×41,5, ікона з церкви м. Дрогобича, інв. № Ж—4013
3. Спас нерукотворний, XV ст., дерево, темпера, 82×52, ікона з церкви с. Кобиничі, інв. № Ж—4728
4. Св. П'ятниця, XV ст., дерево, темпера, 92×57, ікона з церкви с. Кульчиці, інв. № Ж—4692
5. Босикович Григорій. Богоматір-одигітрія з пророками, перша пол. XVI ст., дерево, темпера, 106×79, ікона з церкви м. Буська, інв. № Ж—5027
6. Босикович Григорій. Св. Петро, перша пол. XVI ст., дерево, темпера, 109,5×50,5, ікона з церкви м. Буська, інв. № Ж—4805
7. Босикович Григорій. Св. Павло, перша пол. XVI ст., дерево, темпера, 109,5×50, ікона з церкви м. Буська, інв. № Ж—4806
8. Юрій-Зміборець, XVI ст., дерево, темпера, 86×65, ікона з церкви с. Велике, інв. № Ж—4738
9. Страшний суд, кінець XVI ст., дерево, темпера, 205×176, ікона з церкви с. Мала Горожанка, інв. № Ж—4284
10. Іоанн Хреститель, XVI ст., дерево, темпера, 99,5×54, ікона з церкви с. Вербляни, інв. № Ж—4747
11. Львівський художник поч. XVII ст. Портрет Яна Барановського, 1619 р., полотно, олія, 107×82, інв. № ЛІМ—Ж—1515/42
12. Львівський художник поч. XVII ст. Портрет перяславського старости Івана Жевуського (Ревухи), полотно, олія, 102×130, інв. № Ж—4047

13. Львівський художник поч. XVII ст. Портрет Івана Ходкевича, 1621 р., полотно, олія, 140×105, інв. № ЛІМ—Ж—159
14. Львівський художник поч. XVII ст. Портрет Софії Мстиславської (Мнішек), 1602—1605 роки, фрагмент, полотно, олія, 69×55,5, інв. № Ж—4200
15. Львівський художник першої пол. XVII ст. Портрет Івана Гербурга (?), полотно, олія, 104×77, інв. № Ж—4716
16. Львівський художник першої пол. XVII ст. Портрет Дмитра Вишневецького, полотно, олія, 86,5×70,5, інв. № Ж—1357
17. Львівський художник першої пол. XVII ст. Портрет невідомого шляхтича, полотно, олія, 80×63, інв. № Ж—4634
18. Львівський художник першої пол. XVII ст. Портрет Софії Ходкевич, полотно, олія, 101×71,5, інв. № Ж—1718
19. Львівський художник першої пол. XVII ст. Портрет Івана Жевуського (Ревухи), старости перяславського, полотно, 184,5×93, інв. № Ж—4058
20. Львівський художник другої пол. XVII ст. Портрет брацлавського каштеляна Валеріана Жевуського, полотно, олія, 185,5×86, інв. № Ж—4060
21. Львівський художник другої пол. XVII ст. Портрет Олександра Жевуського, полотно, олія, 185,5×85, інв. № Ж—4053
22. Львівський художник другої пол. XVII ст. Портрет ольшовецького старости Вінцента Жевуського, полотно, олія, 185×86, інв. № Ж—4061
23. Сенькович Федір (? — близько 1631). Портрет Івана Даниловича, близько 1620 р., полотно, олія, 107,5×84, інв. № ЛІМ—Ж—2

24. Семигинівський Юрій (коло). Діти-мисливці, полотно, олія, 112×192, інв. № Ж—2218
25. Невідомий художник поч. XVIII ст. Алегорія літа (?), полотно, олія, 63×99, інв. № Ж—4428
26. Семигинівський Юрій (близько 1660—1711). Вакх і Аріадна, дерево, олія, 70×76,5, інв. № Ж—1629
27. Семигинівський Юрій (близько 1660—1711). Вакханалія, полотно, олія, 117×125, інв. № Ж—2265
28. Волинський художник другої пол. XVII ст. Панорама битви під Хотинном, полотно, олія, 145×288, з Вишневецького замку, інв. № Ж—4723
29. Сенькович Федір (майстерня). Богоматір, дерево, темпера, олія, 110×84, с. Голоски, інв. № Ж—4769
30. Сенькович Федір (майстерня). Христос, дерево, темпера, 110×84, ікона з церкви с. Голоски, інв. № Ж—4770
31. Сенькович Федір (майстерня). Введення в храм, дерево, темпера, олія, 110×85,5, із церкви с. Голоски, інв. № Ж—4771
32. Микола Петрахович (?) (майстерня). Трійця, дерево, темпера, олія, 87,5×117, ікона з церкви с. Сихів, інв. № Ж—4971
33. Сенькович Федір (майстерня). Фрагмент іконостасу, дерево, посріблення, темпера, олія, 210×554, із церкви с. Голоски, інв. № Ж—4787
34. Волинський художник кінця XVII ст. Василій Великий, дерево, темпера, 116,8×87,5, ікона з церкви с. Красностав, інв. № Ж—4789
35. Майстер стінопису XVII ст. Деїсусний чин з пророками, дерево, темпера, 59×419, фрагмент із церкви с. Монастирок Лішнянський, інв. № Ж—4786
36. Невідомий художник XVII ст. Трійця, 83×62, ікона із церкви с. Вербляни, інв. № Ж—4748
37. Білокамінський майстер XVII ст. Вівтар богоматері, 1689 р., дерево, темпера, позолота, посріблення, 291×168, із церкви с. Білий Камінь, інв. № Ж—4811
38. Білокамінський майстер XVII ст. Дмитро з житієм, 1648 р., дерево, темпера, позолота, 130×68, ікона з церкви с. Білий Камінь, інв. № Ж—4812
39. Білокамінський майстер XVII ст. Притча про блудного сина, дерево, темпера, 45×48,3, ікона з церкви с. Білий Камінь, інв. № Ж—5028
40. Федір з Вишні. Успіння, дерево, темпера, 100,5×98, ікона з церкви с. Дмитровичі, інв. № Ж—4737
41. Буський майстер першої пол. XVII ст. Успіння, 1630-ті роки, дерево, темпера, ікона з церкви м. Буська, інв. № Ж—4807
42. Альтамонте Мартіно (1669—1745). Битва під Віднем, 1692 р., полотно, олія, 738×765, з костюлу м. Нестерова, інв. № Ж—5030
43. Альтамонте Мартіно (1669—1745). Портрет А. Корнякта, полотно, олія, 79,8×64,8, інв. № ЛІМ—Ж—34
44. Захнович Христофор, середина XVII ст. Портрет львівського міщанина Григорія Бернатовича, полотно, 75 × 59,5, інв. № ЛІМ—Ж—1639
45. Захнович Христофор, середина XVII ст. Портрет львівської міщанки Констанції Бернатович, полотно, 75 × 60,5, інв. № Ж—4527
46. Художник XVII ст. Битва, полотно, олія, 59×87,5, інв. № Ж—4220

47. Художник XVII ст. Полонення турецької армії, полотно, олія, 103×139, інв. № Ж—4522
48. Львівський художник XVII ст. Портрет Терези Кунегунди, полотно, олія, 71×73, інв. № ЛІМ—Ж—617
49. Львівський художник другої пол. XVII ст. Портрет міщанки, полотно, олія, 81×63,5, інв. № ЛІМ—Ж—4081
50. Художник другої пол. XVII ст. Портрет Ядвіги Красінської, 1683 р., полотно, олія, 101×71, інв. № Ж—4717
51. Художник кінця XVII ст. Портрет Урсули (?) Контської, полотно, олія, 74×59,5, інв. № Ж—4540
52. Шимонович Юрій (близько 1660—1711). Юнак з левом, олія, 131,5×101,5, інв. № Ж—4341
53. Львівський художник першої пол. XVII ст. Натрунний портрет жінки з низкою перлів, бляха, олія, 35,5×42,5, інв. № ЛІМ—Ж—1451
54. Львівський художник XVIII ст. Натрунний портрет дами, бляха, олія, 40,5×51, інв. № ЛІМ—Ж—1025
55. Львівський художник XVIII ст. Козак Мамай, полотно, олія, 79×56,8, інв. № Ж—2854
56. Народний майстер XVIII ст. Різдво Христове, дерево, темпера, 115×78, ікона з церкви с. Новосілки Гостинні, інв. № Ж—4732
57. Народний майстер XVIII ст. Розп'яття, дерево, темпера, 62×96,5, ікона з церкви с. Космач, інв. № Ж—5034
58. Народний майстер XVIII ст. Тайна вечеря, дерево, темпера, ікона з церкви с. Зарайське, інв. № Ж—4739

59. Художник XVIII ст. Покрова, олія, 94×58, ікона з церкви с. Тейсарів, інв. № Ж—4700
60. Петранович Василь (близько 1680—1759). Епітафійний портрет Ференца Ракочі II та Ілони Зріньї, полотно, олія, 288×170, м. Нестеров, інв. № Ж—3958
61. Художник XVIII ст. Портрет Станіслава Садовського, полотно, олія, 195,5×105, інв. № Ж—4516
62. Білявський Остап (1740—1804). Портрет дами, полотно, олія, 64,5×49, інв. № Ж—4194
63. Білявський Остап (1740—1804). Портрет Домініка Нікоровича, полотно, олія, 55,2×41,7, інв. № ЛІМ—Ж—533
64. Білявський Остап (1740—1804). Портрет Схоластики Нікорович, полотно, олія, 55×42, інв. № ЛІМ—Ж—1535
65. Білявський Остап (1740—1804). Портрет Яна Мієра, 1787 р., полотно, олія, 68×49, інв. № Ж—4528
66. Львівський художник XVIII ст. Алегорія музики, полотно, олія, 75,5×54,5, інв. № Ж—4426
67. Львівський художник XVIII ст. Битва з турками, полотно, олія, 73,5×54,5, інв. № Ж—1379
68. Львівський художник XVIII ст. Натюрморт з портретом, полотно, олія, 75×65,5, інв. № Ж—2545
69. Львівський художник XVIII ст. Натюрморт з птахами — I, полотно, олія, 87,5×52,5, інв. № Ж—4753
70. Львівський художник XVIII ст. Натюрморт з птахами — II, полотно, олія, 86,5×52,5, інв. № Ж—4757
71. Львівський художник XVIII ст. Пристань, полотно, олія, 78×111, інв. № ЛІМ—Ж—1708/11

72. Львівський художник XVIII ст. Портрет А. Потоцької, полотно, 76,5 × 65,5, інв. № Ж—4547
73. Львівський художник XVIII ст. Портрет Антона Розвадовського, полотно, олія, 80 × 64,5, інв. № Ж—1351
74. Львівський художник XVIII ст. Портрет Катерини Розвадовської, полотно, олія, 81 × 65, інв. № Ж—1349
75. Львівський художник XVIII ст. Портрет невідомого, полотно, олія, 46,5 × 35, інв. № Ж—4110
76. Львівський художник XVIII ст. Портрет Зигмунта (?) Ліновського, полотно, олія, 80 × 68, інв. № ЛІМ—Ж—959
77. Львівський художник XVIII ст. Портрет Павла Сераковського, полотно, олія, 79,5 × 70, інв. № Ж—4534
78. Львівський художник XVIII ст. Портрет Фелікса Чацького, полотно, олія, 55 × 43, інв. № Ж—4526
79. Львівський художник XVIII ст. Портрет шляхтича, полотно, олія, 116 × 86,5, інв. № Ж—1797
80. Львівський художник XVIII ст. Портрет Юзефа Олонецького, полотно, олія, 106 × 76, інв. № Ж—4527
81. Художник XVIII ст. Алегорія зими, полотно, олія, 72 × 53,5, інв. № Ж—4099
82. Художник XVIII ст. Алегорія літа, полотно, олія, 71,8 × 63,7, інв. № Ж—4097
83. Художник XVIII ст. Битва, полотно, олія, 61 × 95, інв. № Ж—4371
84. Художник XVIII ст. Краєвид з будинком, полотно, олія, 49,6 × 72,5, інв. № Ж—4761
85. Художник XVIII ст. Портрет дами, полотно, олія, 62,5 × 47, інв. № Ж—2532

86. Художник XVIII ст. Портрет дитини з пташенням, полотно, олія, 73 × 48, інв. № Ж—4537
87. Художник XVIII ст. Портрет Еви Потоцької, полотно, олія, 66,5 × 52, інв. № Ж—4611
88. Художник XVIII ст. Портрет Людвіки Жевуської, полотно, олія, 66 × 49, інв. № Ж—4753
89. Художник XVIII ст. Портрет невідомого, полотно, олія, 79,5 × 58,5, інв. № Ж—4334
90. Художник XVIII ст. Портрет невідомого, полотно, олія, 91,5 × 66, інв. № Ж—4533
91. Художник XVIII ст., що працював у Роздолі. Портрет Сойки — діда шпитального, полотно, олія, 58,5 × 45, інв. № Ж—4092
92. Художник XVIII ст. Портрет Софії Комаровської, полотно, олія, 106,6 × 85, інв. № Ж—1725
93. Художник XVIII ст. Портрет чоловіка, полотно, олія, 74,5 × 62,5, інв. № Ж—4279
94. Художник XVIII ст. Хлопець з мавпою, полотно, олія, 78 × 58, інв. № Ж—4232
95. Художник XVIII ст., що працював у Підгірцях. Портрет старого з палицею, полотно, олія, 70,5 × 54, інв. № ЛІМ—Ж—1708/85
96. Петранович Василь (?) (близько 1680—1759). Портрет Анни Жевуської, полотно, олія, 206 × 180,5, інв. № Ж—4545
97. Петранович Василь (близько 1680—1759). Портрет Вацлава Жевуського, полотно, олія, 83,5 × 67,7, інв. № Ж—4070
98. Хойніцький Юзеф (? — близько 1812). Портрет дами, полотно, олія, 81 × 62,5, інв. № Ж—1378

СКУЛЬПТУРА

1. Львівський скульптор XV ст. Розп'яття, дерево, поліхромія, позолота, 270×200×45, із костьолу м. Жидачева, інв. № С—1174
2. Невідомий скульптор XV ст. Анна, дерево, поліхромія, 99×28×22, інв. № С—1—436
3. Невідомий скульптор XVI ст. Надгробок Анни Сиянської, 1674 р., алебастр, гіпс, 74×182×34, із замкової каплиці м. Бережан, інв. № С—1—893
4. Невідомий скульптор XIV ст. Христос, дерево, поліхромія, позолота, 72×22×16,5, із костьолу с. Ланівці, інв. № С—1—947
5. Невідомий скульптор поч. XVII ст. Розп'яття, дерево, 104×48×16 із церкви с. Ясениця Замкова, інв. № С—1—943
6. Невідомий скульптор поч. XVII ст. Юнак з мандоліною, дерево, поліхромія, 121×35×27, із костьолу с. Ланівці, інв. № С—1—915
7. Львівський скульптор поч. XVII ст. Христос, дерево, позолота, поліхромія, 129×43×21, інв. № С—1—13
8. Невідомий скульптор кінця XVII ст. Йосиф з дітьми, дерево, позолота, поліхромія, 210×83×59, із церкви с. Руда, інв. № С—1—1004
9. Піфстер Йоган (1573—близько 1642). Єлизавета (?), 1630-ті роки, дерево, 136×40×18, із костьолу с. Біше, інв. № С—1—907
10. Монограміст «МТ». Вівтар, 1608 р., дерево, позолота, поліхромія, 530×305×68, із костьолу с. Ланівці, інв. № С—1—948
11. Невідомий різьбяр XVII ст. Царські ворота, перша пол. XVII ст., дерево, позолота, 161×41; 161×44, із церкви с. Біла, інв. № С—1—1030
12. Леблан (перша пол. XVIII ст.). Алегорична постать, дерево, 205×83×58, інв. № С—1—2335
13. Леблан (перша пол. XVIII ст.). Алегорична постать, дерево, 205×101×57, інв. № С—1—2336
14. Львівський скульптор 60-х років XVIII ст. Алегорична постать, дерево, поліхромія, 92×55×38, із костьолу с. Наварія, інв. № С—1—1041
15. Львівський скульптор 60-х років XVIII ст. Алегорична постать, дерево, поліхромія, 92×44×35, із костьолу с. Наварія, інв. № С—1—1042
16. Львівський скульптор XVIII ст. Ангел, дерево, 205×105×53, смт Берестечко, інв. № С—1—1115
17. Львівський скульптор XVIII ст. Алегорична постать, дерево, 165×210×85, смт Берестечко, інв. № С—1—1114
18. Львівський скульптор XVIII ст. Алегорична постать з дітьми, дерево, 135×240×70, із костьолу смт Берестечка, інв. № С—1—1116
19. Львівський скульптор XVIII ст. Алегорична постать, дерево, поліхромія, позолота, 92×56×37, із костьолу с. Наварія, інв. № С—1—1067
20. Невідомий різьбяр XVIII ст. Вівтар св. Теклі, дерево, поліхромія, позолота, посріблення, 550×120×90, із церкви м. Бродів, інв. № С—1—1117
21. Невідомий різьбяр XVIII ст. Консоль, дерево, поліхромія, позолота, 122×100×70, із костьолу с. Годовиця, інв. № С—1—809
22. Осінський Антон (близько 1720—1765). Св. Томаш, дерево, поліхромія, 92×55×38, із костьолу с. Наварія, інв. № С—1—1051
23. Осінський Антон (близько 1720—1765). Св. Домі-

- нік, дерево, поліхромія, 92×44×38, із костьолу с. Наварія, інв. № С—І—1050
24. Пінзель (друга пол. XVIII ст.). Самсон, що роздирає пашу лева, дерево, поліхромія, позолота, із костьолу с. Годовиця, інв. № С—І—1175
  25. Пінзель (друга пол. XVIII ст.). Жертвоприношення Авраама, дерево, поліхромія, позолота, 157×122×88, із костьолу с. Годовиця, інв. № С—І—1176
  26. Меретин Бернард (?) (друга пол. XVIII ст.). Христос у храмі, дерево, поліхромія, позолота, посріблення, рельєф, 56×50, із костьолу с. Годовиця, інв. № С—ІІ—758
  27. Пінзель (друга пол. XVIII ст.). Голівка ангела, дерево, олія, 32×34×22, із костьолу м. Городенка, інв. № С—І—1078
  28. Пінзель (друга пол. XVIII ст.). Голівка ангела, дерево, олія, 37,5×47×25, із костьолу м. Городенка, інв. № С—І—1083
  29. Полейовський Матвій (близько 1720—1800). Ангел I, дерево, поліхромія, посріблення, 91×71×45, із костьолу с. Наварія, інв. № С—І—1037
  30. Полейовський Матвій (близько 1720—1800). Ангел II, дерево, поліхромія, посріблення, 91×71×34, із костьолу с. Наварія, інв. № С—І—1038
  31. Український народний скульптор XVIII ст. Богоматір, дерево, поліхромія, 95,5×27×20, із церкви с. Незвисько, інв. № С—І—ІІ—23
  32. Український народний скульптор XVIII ст. Постаць пристоячої Марії, дерево, поліхромія, 72×36×16, із церкви с. Ганівці, інв. № С—І—936

ПРИКЛАДНЕ МИСТЕЦТВО

1. Одисей на ловах, шпалера брюссельської мануфактури другої пол. XVI ст., 250×285, інв. № ТК—69
2. Поліфем, шпалера брюссельської мануфактури другої пол. XVI ст., 230×300, інв. № ТК—68
3. Алегорична сцена, гобелен фламандської роботи (фрагмент), XVIII ст., вовна, шовк, інв. № ЛІМ—ТК—647
4. Аполлон з музою, гобелен французької роботи поч. XVIII ст., 317×138, інв. № ТК—91
5. Міфологічна сцена з Авророю, гобелен французької роботи поч. XVIII ст., 317×138, інв. № ТК—92
6. Кесоне — скриня, кінець XVI — поч. XVII ст., дерево, інв. № М—254
7. Спир, перша пол. XVII ст., дерево, поліхромія, довж. 490 см., інв. № Р—263
8. Скриня з металевим окуттям та оксамитом, XVII ст., 65×127×41, інв. № М—222
9. Скриня, 1754 р., дерево, інв. № М—260
10. Комод, друга пол. XVIII ст., інв. № М—249
11. Піч, 60-ті роки XVIII ст., кахлі
12. Невідомий майстер середини XVII ст., фрагмент саркофага Адама Киселя, свинець, лиття, 4,5×58, інв. № С—ІІ—792
13. Львівський майстер першої пол. XVIII ст., годинник, вправлений в постать Хроноса, дерево, метал, 30×25×7,5, інв. № С—І—276

7С(С2)+72С(С2)1
В64

Возницький Борис Григорьевич
ОЛЕССКИЙ ЗАМОК
(На украинском, русском,
польском и английском языках)

ІБ № 246

Редактор *М. Білан*, Художник *Є. Удін*, Художній редактор
І. Плесканко, Технічний редактор *Ц. Буркатовська*, Коректор
М. Ткач

Фото *В. Ольхом'яка* (чорно-білі), *Б. Шевчука* (кольорові)

В $\frac{80102-001}{M214(04)-77} 39-75$

Здано до складання 16.VI 1975 р. Підписано до друку
13.X 1976 р. Формат 84×108¹/₆₄. Папер. арк. 1,125. Друк. арк.
фіз. 2,25. Друк. арк. прив. 3,78. Авт. арк. 2,22. Видавн.
арк. 5. БГ 11469. Зам. 5-1921. Тираж 50 000. Папір крейдя-
ний. Ціна 76 коп.

Видавництво «Каменяр», Львів, Підвальна, 3. Надруковано
на Головному підприємстві виробничого об'єднання «Полі-
графкнига» Держкомвидаву УРСР, Київ, Довженка, 3. Ти-
раж виготовлено на київській книжковій фабриці «Жовтень».
Київ, Артема, 25.

